

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Dotační politika ekologického zemědělství

Matěj Semerád

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Matěj Semerád

Ekonomika a management
Provoz a ekonomika

Název práce

Dotační politika ekologického zemědělství

Název anglicky

Subsidy policy of organic farming

Cíle práce

Cílem práce je analyzovat pobídkové stimuly pro ekologické pěstování plodin a porovnat systémy ekologického a konvenčního hospodaření z hlediska ekonomické výhodnosti pro vybranou farmu.

Dílčí cíle:

- Charakteristika ekologického zemědělství
- Rozbor dotačních programů konvenčního a ekologického systému hospodaření
- Finanční analýza vybraných podniků se zohledněním dotační politiky
- Porovnání dotačních titulů, nákladů a výnosů u vybrané plodiny
- Návrhy a případná doporučení pro provoz

Metodika

Pro vypracování bakalářské práce bude v rešeršní části využito studium odborné literatury. V praktické části budou použity metody finanční analýzy (zejména ukazatele rentability a likvidity), nákladové a výnosové kalkulace a metody popisné statistiky.

Dílčí metodické přístupy:

- Finanční analýza
- Nákladové a výnosové kalkulace

Doporučený rozsah práce

50 stran

Klíčová slova

dotiční politika, dotace, Evropská unie, zemědělství, zemědělská politika

---

Doporučené zdroje informací

BARÁKOVÁ, Blanka. Financování společné zemědělské politiky Evropské unie se zaměřením na Českou republiku: monografie. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2010. ISBN 978-80-7372-657-7

BEČVÁŘOVÁ, Věra a Ivo ZDRÁHAL. Zemědělská politika a obchod. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013. ISBN 978-80-7375-761-8

HOLEC, Josef a Jana POLÁKOVÁ. Zemědělství a potraviny. Praha: Profi Press, 2019. ISBN 978-80-86726-98-4

KÖNIG, Petr a Lubor LACINA. Rozpočet a politiky Evropské unie. Praha: C.H. Beck, 2004. Beckova edice ekonomie. ISBN 80-717-9846-0

URBAN, Jiří a Bořivoj ŠARAPATKA. Ekologické zemědělství: učebnice pro školy i praxi. Praha: MŽP, 2003. ISBN 80-721-2274-6

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Michal Malý, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 5. 2. 2021

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 2. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 17. 02. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Dotační politika ekologického zemědělství" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 10. března 2021

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu své bakalářské práce doc. Ing. Michalovi Malému Ph.D. za jeho odborné rady a vedení, dále všem majitelům zkoumaných farem za jejich ochotu a poskytnuté informace, v neposlední řadě bych rád poděkoval svým kamarádům a rodině za pomoc a podporu.

Dotační politika ekologického zemědělství

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá dotační politikou ekologického zemědělství. Je rozdělena na 3 části-metodiku, literární rešerši a vlastní práci. V metodice jsou definovány základní vztahy pro hodnocení podniků z hlediska finanční analýzy a dále metody pro nákladové a výnosové kalkulace. Literární rešerše na základě nastudované literatury a internetových zdrojů definuje ekologické zemědělství, ukazuje jeho vývoj v ČR, poskytuje náhled do podmínek pobídkových stimulů ekologického zemědělství a zabývá se také Společnou zemědělskou politikou v obecné rovině. Ve vlastní práci jsou nejprve představeny tři zkoumané farmy, dále je provedena finanční analýza zkoumaných podniků bez zohlednění čerpaných dotačních titulů a následně s jejich zohledněním. V praktické části jsou poté zkoumány nákladové a výnosové kalkulace při pěstování pšenice ozimé včetně porovnání výše dotací čerpaných při pěstované pšenice jednotlivými podniky. Bylo zjištěno, že ekologické hospodaření dosahuje vyššího zisku z 1 ha pšenice ozimé, z tohoto důvodu je hlavnímu zkoumanému podniku Farmě A doporučen konkrétní proces pro zavedení ekologického hospodaření. Při zpracování finanční analýzy jednotlivých podniků dochází k významnému kolísání naměřených hodnot související s nestabilitou zemědělského podnikání, rovněž byl potvrzen významný vliv dotací na jednotlivé podniky.

Klíčová slova: ekologické zemědělství, konvenční zemědělství, dotační politika, Společná zemědělská politika, výnosy, náklady, rostlinná výroba, finanční analýza

Subsidy policy of organic farming

Abstract

The bachelor thesis deals with subsidy policy of organic farming. The thesis is divided into 3 parts, methodology, theoretical framework and practical part. Methodology defines used methods to perform financial analysis and calculations of costs and revenues. Theoretical framework defines organic farming and its development in Czech Republic, describes conditions for subsidy policy of organic farming and describes Common Agricultural Policy in general. Practical part introduces three researched farms, then financial analysis with and without subsidy payments is performed, last but not the least there are calculations of costs and revenues of cultivation of winter wheat. Outcome of this work is, that organic farming of winter wheat is more profitable, so the main researched company Farm A is advised a specific strategy to begin with organic farming. Whilst performing financial analysis of the three farms, big influence of subsidy policy on farms is discovered, as well as that results of financial analysis vary during researched years, which is mainly caused by the instability of farming.

Keywords: organic farming, conventional farming, subsidy policy, Common Agricultural Policy, revenues, costs, crop production, financial analysis

Obsah

1 Úvod	13
2 Cíl práce	15
3 Metodika	16
3.1 Metodický postup	16
3.2 Charakteristika metod	16
4 Teoretická východiska	25
4.1 Zemědělství.....	25
4.1.1 Ekologické zemědělství.....	25
4.1.2 Pravidla, normy EZ v ČR a EU	27
4.1.3 Vznik a vývoj ekologického zemědělství.....	28
4.1.4 Struktura ekologického zemědělství	30
4.1.5 Konvenční zemědělství	31
4.2 Agrární politika.....	31
4.2.1 Společná zemědělská politika	32
4.2.2 Cíle SZP	32
4.2.3 Financování SZP	33
4.2.4 SZP Ekologické zemědělství.....	33
4.2.5 Podmínky programu Ekologického zemědělství.....	35
4.2.6 Změny SZP v programovém období 2021-2027	36
5 Vlastní práce	38
5.1 Charakteristika vybraných firem	38
5.2 Finanční analýza bez pobíraných dotací.....	40
5.3 Finanční analýza podniků se započtenými dotacemi.....	46
5.4 Nákladové kalkulace.....	48
5.5 Výnosové kalkulace.....	50
6 Výsledky	53
6.1 Porovnání jednotlivých farem.....	53
6.2 Grafické porovnání	59
6.3 Porovnání vývoje cen s náklady	62
7 Závěr	65
8 Seznam použitých zdrojů	71
8.1 Tištěné zdroje.....	71
8.2 Elektronické zdroje.....	73
9 Přílohy	77

Seznam obrázků

Obrázek 1-EU Bio logo	28
Obrázek 2-České bio logo	28

Seznam tabulek

Tabulka 1-Vývoj výměry zemědělské půdy a počtu farem v EZ (1990-2018)	30
Tabulka 2-Výše sazeb za pěstování v EZ	35
Tabulka 3-Finanční analýza Farmy A bez započtení dotací	40
Tabulka 4-Finanční analýza Farmy B bez započtení dotací	43
Tabulka 5-Finanční analýza Farmy C bez započtení dotací	44
Tabulka 6-Finanční analýza Farmy A při započtení dotací	46
Tabulka 7-Finanční analýza Farmy B při započtení dotací	47
Tabulka 8-Finanční analýza Farmy C při započtení dotací	48
Tabulka 9-Nákladové kalkulace pěstování pšenice ozimé	49
Tabulka 10-Výnosové kalkulace pěstování pšenice ozimé	50
Tabulka 11-Výše dotací a podpor týkajících se pěstování pšenice ozimé pro jednotlivé podniky	50
Tabulka 12-Zisk z 1 ha vlastního výrobku pšenice ozimé při započtení dotací	51
Tabulka 13-Zisk z 1 ha vlastního výrobku pšenice ozimé bez započtení dotací	51
Tabulka 14-Průměr hodnot finanční analýzy bez započtení dotací pro jednotlivé podniky	53
Tabulka 15-Nejnižší hodnoty vycházející z finanční analýzy bez započtení dotací a změna oproti průměru u jednotlivých podniků	55
Tabulka 16-Nejvyšší hodnoty vycházející z finanční analýzy bez započtení dotací a změna oproti průměru u jednotlivých podniků	57
Tabulka 17-Průměr hodnot vycházejících z finanční analýzy se započtením dotací pro jednotlivé podniky	59
Tabulka 18-Porovnání vlivu změny výkupních cen pšenice ozimé na zisk u Farmy A	62
Tabulka 19-Porovnání vlivu změny výkupních cen biopšenice ozimé na zisk u Farmy C	63

Seznam grafů

Graf 1-Vývoj výměry půdy a počtu farem v EZ a na celkovém ZPF (1990-2018)	29
Graf 2-Graf podílu financování jednotlivých podopatření SZP	33
Graf 3-Struktura RV Farma A	38
Graf 4-Struktura RV Farma B	39
Graf 5-Struktura RV Farma C	40
Graf 6-Struktura ŽV Farma C	40
Graf 7-Grafické znázornění poklesu nejnižších hodnot oproti průměru hodnot z finanční analýzy bez dotací	56
Graf 8-Grafické znázornění nárůstu nejvyšších hodnot oproti průměru hodnot z finanční analýzy bez dotací	58
Graf 9-Porovnání výše zisku, nákladů a podpor v Kč z 1 ha pšenice ozimé u jednotlivých podniků	60
Graf 10-Podíl dotací a podpor na zisku v Kč na 1 ha pšenice ozimé u jednotlivých podniků	61

Seznam použitých zkratk

ANC – Areas with Natural Constraints – Oblasti čelící přírodním nebo jiným specifickým omezením
CZK – Česká koruna
ČPK – Čistý pracovní kapitál
ČR – Česká republika
EAT – Earnings after taxes – Čistý zisk
EBIT – Earnings before Interest and Taxes – Zisk před zdaněním a úroky
EBT – Earnings before Taxes – Zisk před zdaněním
EP – Evropský parlament
ES – Evropské společenství
EU – Evropská unie
EUR – Euro
EZ – Ekologické zemědělství
GMO – Genetically modified organism – Geneticky modifikované organismy

KBTPM – Krávy bez tržní produkce mléka
PO – Přejchodné období
ROA – Return of assets – Rentabilita celkových vložených aktiv
ROC – Return on costs – Rentabilita nákladů
ROE – Return on ekvity – Rentabilita vlastního kapitálu
ROS – Return on sales – Rentabilita tržeb
RV – Rostlinná výroba
SAPS – Single Area Payment Scheme – Jednotná platba na plochu zemědělské půdy
SZIF – Státní zemědělský intervenční fond
SZP – Společná zemědělská politika
TTP – Trvalý travní porost
ÚKZÚZ – Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
ÚZEI – Ústav zemědělské ekonomiky a informací
ZPF – Zemědělský půdní fond

Seznam příloh

Příloha 1-Rozvaha Farma A	77
Příloha 2-Výkaz zisků a ztrát Farma A.....	78
Příloha 3-Rozvaha Farma B	79
Příloha 4-Výkaz zisků a ztrát Farma B.....	80
Příloha 5-Rozvaha Farma C	81
Příloha 6-Výkaz zisků a ztrát Farma C.....	83

1 Úvod

Málokterá státní politika se na zdraví a každodenním životě každého z nás podepisuje tolik jako agrární dotace. Zemědělství rozhoduje o kvalitě potravin, jež dostáváme na talíř, pokrývá více než polovinu krajiny, ve které žijeme, je hlavním zdrojem práce na venkově. Způsob hospodaření přitom do velké míry závisí právě na zaměření, provedení a samozřejmě také výši subvencí. (Konečný, Kotecký, Matoušek, 2004) Smyslem této práce je seznámit se s možnostmi finančních podpor ekologického hospodaření, důležitost zabývání se daným tématem autor vidí v udržitelnosti tohoto způsobu hospodaření. Vzhledem k faktu, že ekologické zemědělství nedosahuje takových výnosů jako konvenční, je finanční podpora o to důležitější. Díky využití zázemí podniků Farma A, Farma B a Farma C lze na reálných případech porovnávat čerpání různých pobídkových stimulů. Tato práce může posloužit jako prostředek pro osvojení nových možností pro kteréhokoli zemědělce, v tom vidím jako autor její největší přínos. Myšlenkou praktické části této bakalářské práce je porovnání ekonomické výhodnosti pěstování pšenice ozimé ekologickým a konvenčním způsobem hospodaření. Ekologický způsob hospodaření je pro přírodu nesporně přínosnější. Ovšem při jakémkoli podnikání, a to i zemědělském, je nutné soustředit se také na aspekt ekonomického profitu.

Česká republika vstoupila dnem 1. května 2004 do Evropské unie, po pádu komunismu a rozdělení Československa se jednalo o jednu z velmi významných událostí našeho malého státu. Se vstupem do EU přejala ČR politiku podpor v rámci Společné zemědělské politiky (SZP). Tato politika nabízí zemědělcům ze členských zemí možnost čerpat finanční podporu z evropských fondů v rámci různých dotačních programů. Společná zemědělská politika byla ustanovena v roce 1962, kdy bylo Radou ministrů rozhodnuto o základních metodách společného trhu obilovin. V roce 1968 došlo k upevnění fungování SZP. Mezi její základní principy mimo jiné patří: zvýšení produktivity výroby, stabilizace trhu, zajištění určité životní úrovně pro zemědělce, potravinová bezpečnost a další. Vzhledem k tomu, že v dnešní době je nezbytné brát velký důraz na ekologii a omezenost přírodních zdrojů, prošla i SZP v tomto ohledu svým vývojem. Nynější zemědělská politika Evropské unie se snaží zdůrazňovat šetrný přístup k životnímu prostředí a rozvoj venkova. (Bydžovská, 2018)

Finanční podpora zemědělců uskutečňovaná prostřednictvím národních podpor nebo v rámci evropských fondů se stala velmi důležitou součástí zemědělství. Zemědělství

na rozdíl od jiných sektorů ekonomiky (průmysl, služby) pracuje pouze s omezeným množstvím produkčních faktorů, které nelze nijak rozšiřovat, naopak množství zemědělsky využitelné půdy (především orné půdy) každým rokem klesá. Mezi četná specifika zemědělství oproti jiným sektorům ekonomiky patří jeho naprostá nezbytnost pro zajištění potravinové soběstačnosti daného státu. Neodmyslitelnou součástí zemědělství je také péče o kulturní krajinu. Dalším důvodem pro finanční podporu jsou omezené produkční schopnosti půdy, ani za pomoci moderních technologií, hnojiv a chemie nelze produkci polí donekonečna zvyšovat.

Zvolené téma bakalářské práce se zabývá dotačními tituly soustředěnými na ekologické hospodaření. Výsledky této práce by autor chtěl poskytnout vybranému zemědělskému podniku, Farmě A, pro rozšíření možností a příležitostí v zemědělském podnikání. Ačkoliv se může zdát, že vybrané téma příliš nekoresponduje s autorem studovaným oborem Provoz a ekonomika, není tomu tak. Zemědělství mi bylo celý život blízké a zaměření této práce na finanční oblast zemědělství, respektive na pobídkové stimuly, dle mého názoru plně souvisí s výukou na České zemědělské univerzitě i konkrétně oborem Provoz a ekonomika.

2 Cíl práce

Cílem této práce je vytvoření uceleného pohledu na dotační programy podporující ekologický způsob hospodaření v České republice. Jaké jsou požadavky jednotlivých opatření i ekologického zemědělství celkově. V praktické části autor za pomoci finanční analýzy porovná ekonomická efektivnost vybraných podniků, dále pomocí metod nákladových a výnosových kalkulací porovnává rozdíly ve finanční výnosnosti při pěstování vybrané plodiny konvenčním a ekologickým způsobem hospodaření. Porovnání způsobu hospodaření bude sloužit k potvrzení či vyvrácení hypotézy o ekonomické výhodnosti ekologického hospodaření pro Farmu A.

Dílčí cíle:

- definice ekologického zemědělství
- rozbor dotačních programů podporujících ekologické zemědělství
- podmínky ekologického zemědělství z pohledu dotačních titulů
- finanční analýza vybraných podniků bez čerpání dotačních titulů
- finanční analýza vybraných podniků s pobíranými dotačními tituly
- porovnání výší dotačních titulů a celkových nákladů a výnosů u vybrané plodiny pomocí metod nákladových a výnosových kalkulací
- návrhy a případná doporučení stran ekonomické výhodnosti

První dílčí cíl se bude věnovat tomu, co to vlastně ekologické zemědělství je a jakými se řídí principy. V této části bude primárním zdrojem pro dosažení daných cílů studium odborné literatury. Druhý a třetí dílčí cíl je věnován možnostem podpory ekologicky hospodařícím zemědělcům a jejich podmínkám. Zde bude primárně vycházeno z metodik vydaných Ministerstvem zemědělství, respektive agenturou SZIF, tyto orgány dané podmínky vytváří. Dílčí cíl čtvrtý se bude zabývat jednotlivými metodami finanční analýzy a rozbohem vybraných podniků, za účelem posouzení jejich ekonomického stavu. S tím souvisí pátý cíl, který bude analyzovat ekonomickou situaci v podnicích, po započtení pobídkových stimulů. Šestý dílčí cíl bude porovnávat ekonomickou výhodnost pěstování vybrané plodiny mezi podnikem konvenčně hospodařícím a podniky hospodařícími ekologickým způsobem. Závěrem bude vypracováno doporučení pro Farmu A, který způsob hospodaření pro ni bude výhodnější.

3 Metodika

3.1 Metodický postup

Teoretická část práce bude vypracována na základě studia odborné literatury a internetových zdrojů. Z ní je definováno ekologické zemědělství a jakými se řídí principy, dále budou definovány jednotlivé podpůrné programy pro ekologické zemědělce. Na základě studia metodik jednotlivých podpůrných programů jsou vypsány dílčí požadavky pro získávání těchto dotací. Teoretická část bude stanovena převážně na základě obsahové analýzy a citací.

Praktická část bakalářské práce doplňuje teoretické informace získané literární rešerší o ekonomický aspekt věci. Majitel zvolené farmy specifikoval plodinu, u které by chtěl provést porovnání jejího pěstování odlišnými způsoby hospodaření z hlediska ekonomické výhodnosti. Na základě metod finanční analýzy, metod kalkulace nákladů, metod kalkulace výnosů a metod popisné statistiky proběhne vyhodnocení ekonomické výhodnosti ekologického a konvenčního způsobu hospodaření, která bude následně porovnána ve výsledkové části práce. Porovnání bude provedeno na základě grafické analýzy. Zároveň bude doporučen postup, který směr bude pro Farmu A výhodnější.

3.2 Charakteristika metod

Finanční analýza

Finanční analýza představuje systematický rozbor dat získaných především z účetních výkazů, ty můžeme analyzovat několika způsoby. Dle Strouhala (2006) je finanční analýza nástroj poskytující informace, které jsou nezbytné jak pro rozhodování externích uživatelů, tak pro vedení společnosti. „Hlavním smyslem finanční analýzy je připravit podklady pro kvalitní rozhodování o fungování podniku. Je zřejmé, že existuje velmi úzká spojitost mezi účetnictvím a rozhodováním o podniku. Účetnictví předpokládá z pohledu finanční analýzy do určité míry přesné hodnoty peněžních údajů, které se však vztahují pouze k jednomu časovému okamžiku, a tyto údaje jsou víceméně izolované. Aby mohla být tato data využita pro hodnocení finančního zdraví podniku, musí být podrobena finanční analýze.“ (Růčková, 2019)

Zdroje finanční analýzy

Mezi základní vstupy finanční analýzy patří účetní data, informace o trhu a další základní agregovaná ekonomická data. Při provádění finanční analýzy je nutné vědět, jak správně použít patřičné nástroje a jakým způsobem interpretovat její výstupy. (Lee a kol., 2009)

Vypovídající schopnost finanční analýzy závisí na kvalitě informačních zdrojů. „Data představují základnu pro realizaci postupných kroků finanční analýzy, jimiž jsou metody analýzy, provedení analýzy, interpretace výsledků analýzy, syntéza a formulace výsledků a závěrů. Finanční analýza, ať externí či interní, zpracovává velké množství dat z různých informačních zdrojů. Základní výkazy finančního účetnictví jsou základním zdrojem dat pro finanční analýzu.“ (Pešková, Jindřichovská a Matoušek, 2012)

Zdroje dat se dělí na: zdroje finančních informací, kvantifikované nefinanční zdroje a nekvantifikované informace. Zdroje finančních informací čerpají dle Peškové, Jindřichovské a Matouška (2012) zejména z účetních výkazů finančního a vnitropodnikového účetnictví, informací finančních analytiků a manažerů podniku, výročních zpráv. Mezi kvantifikované nefinanční informace patří oficiální ekonomická a podniková statistika, podnikové plány nebo nákladové a cenové kalkulace. Nekvantifikované informace představují zprávy vedoucích pracovníků, odborný tisk a nezávislá hodnocení nebo prognózy.

Hlavním zdrojem dat finanční analýzy je finanční účetnictví, respektive účetní závěrka. Ta se skládá z rozvahy, zobrazující jednotlivé položky aktiv a pasiv, zachycující stav majetku v podniku a zdrojů jeho krytí. Dále z výkazu zisku a ztráty, ten dle Grünwalda, Holečkové a Matouška (2007) konkretizuje, které náklady a výnosy za jednotlivé činnosti se podílely na tvorbě výsledku hospodaření běžného období, který je pak v rozvaze zobrazen jako jediný údaj. Výkaz zisku a ztrát slouží k posouzení schopnosti podniku zhodnocovat vložený kapitál. Účetní závěrka se dále skládá z přehledu o finančních tocích (členěných na provozní činnost, investiční činnost a finanční činnost), přehledu o změnách vlastního kapitálu a přílohy.

Poměrové ukazatele

„Poměrové ukazatele jsou nejčastěji používaným rozborovým postupem k účetním výkazům z hlediska využitelnosti i z hlediska jiných úrovní analýz.“ (Růčková, 2019) Důvody pro široké používání poměrových ukazatelů jsou dle Sedláčka, Holečkové a Matouška (2007) následovné:

- umožňují provádět analýzu časového vývoje finanční situace firmy
- jsou vhodným nástrojem prostorové analýzy
- mohou být používány jako vstupní údaje matematických modelů umožňujících popsat závislost mezi jevy nebo předvídat budoucí vývoj.

Analýza poměrovými ukazateli vychází dle Růčkové (2019) z údajů ze základních účetních výkazů. „Využívá tedy veřejně dostupné informace a má k nim přístup také externí finanční analytik. Poměrový ukazatel se vypočítá jako poměr jedné nebo několika účetních položek základních účetních výkazů k jiné položce nebo k jejich skupině.“ (Růčková, 2019) V praktické části budou použity ukazatele rentability a ukazatele likvidity, členěno z hlediska zaměření.

Ukazatele rentability

Rentabilita, respektive výnosnost vloženého kapitálu měří schopnosti podniku při vytváření nových zdrojů a dosahování zisku použitím investovaného kapitálu. Základem jsou dva účetní výkazy, výkaz zisku a ztrát a rozvaha. Ukazatele rentability by měly mít z dlouhodobého pohledu rostoucí tendenci. Obecně lze rentabilitu vyjádřit jako poměr zisku k vloženému kapitálu. Pro finanční analýzu jsou nejpřínosnější tři kategorie zisku:

- EBIT (zisk před odečtením úroků a daní)
- EBT (zisk před zdaněním)
- EAT (zisk po zdanění – čistý zisk) (Růčková, 2019)

Nejčastěji používané ukazatele rentability:

ROA-ukazatel rentability celkových vložených aktiv

Ukazatel měřící výkonnost, respektive produkční sílu podniku. „Použitím EBIT v čitateli je možné měřit výkonnost podniku bez vlivu zadlužení a daňového zatížení.“ (Knápková a kol., 2017)

$$ROA = \frac{\text{zisk před odečtením úroků a daní}}{\text{aktiva}} \times 100 (\%) \quad (3.1)$$

ROS-rentabilita tržeb

Vyjadřuje schopnost podniku dosahovat zisku, při dané úrovni tržeb. Jinak řečeno, kolik dokáže podnik vyprodukovat efektu na 1 Kč tržeb. (Růčková, 2019) Pro porovnání ziskové marže mezi podniky je doporučeno použít zisk EBIT. (Knápková a kol., 2017)

$$ROS = \frac{\text{zisk}}{\text{tržby}} \times 100 (\%) \quad (3.2)$$

ROC-rentabilita nákladů

Bývá označován jako doplňkový ukazatel k ROS-rentabilitě tržeb. Je vyjádřen poměrem zisku a nákladů. Tento ukazatel, podobně jako ostatní ukazatele rentability, by měl v čase růst. (Růčková, 2019) Ukazatel vyjadřuje, kolik zisku v Kč získá podnik vložením 1 Kč nákladů. (Březinová, 2017) Jako typ zisku bude použit EBIT.

$$ROC = \frac{\text{zisk}}{\text{náklady}} \quad (3.3)$$

ROE-rentabilita vlastního kapitálu

Vyjadřuje efektivnost reprodukce vloženého kapitálu. Díky tomuto ukazateli mohou investoři zjistit, zda přináší dostatečný výnos odpovídající riziku investice. Hodnota tohoto ukazatele by měla být co nejvyšší. (Grünwald, Holečková a Matoušek, 2007)

$$\text{ROE} = \frac{\text{zisk po zdanění}}{\text{vlastní kapitál}} \times 100 (\%) \quad (3.4)$$

Ukazatele likvidity

Likvidita představuje souhrn všech potenciálně likvidních prostředků, které má podnik k dispozici pro úhradu svých splatných závazků. Ukazatele likvidity charakterizují schopnost podniku dostát svým závazkům, poměřují to, čím je možno platit (čítatel), tím, co je nutné zaplatit (jmenovatel). (Sedláček, Holečková a Matoušek, 2007)

Běžná likvidita

Vyjadřuje kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky firmy. Kolikrát by byl podnik schopen uspokojit své krátkodobé věřitele, kdyby proměnil veškerý svůj krátkodobý oběžný majetek v daném okamžiku ve finanční hotovost. Jedná se o likviditu 3. stupně. Doporučené hodnoty pro agresivní strategii 1-1,6, pro průměrnou strategii jsou v rozmezí 1,6-2,5, u konzervativní strategie více než 2,5. (Pešková, Jindřichovská a Matoušek, 2012)

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobá pasiva}} \quad (3.5)$$

Pohotová likvidita

Likvidita 2. stupně. Pro pohotovou likviditu platí, že čítatel by měl být stejný jako jmenovatel, tedy poměr 1:1, případně až 1,5:1. Pokud by byl poměr 1:1, podnik by byl schopen vyrovnat své závazky, aniž by musel prodat své zásoby. (Růčková, 2019)

$$\text{Pohotov likvidita} = \frac{\text{obžn aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krtkodob pasiva}} \quad (3.6)$$

Okamžit likvidita

Měří schopnost podniku hradit právě splatn dluhy. Likvidita 1. stupně. Likvidita je zajiřtna při hodnotě alespoň 0,2. (Sedlcek, Holeckov a Matoušek, 2007)

$$\text{Okamžit likvidita} = \frac{\text{peněžní prostředky}}{\text{krtkodob pasiva}} \quad (3.7)$$

Rozdlov ukazatele

ist pracovní kapitál

Nejčastěji pouřivanm rozdlovm ukazatelem je ist pracovní kapitál. Vyše tohoto ukazatele je vyznamnm indikátorem platební schopnosti firmy, im vyř je jeho hodnota, tím vyř by mela byt schopnost firmy prubžn hradit své finanční závazky. (Peřkov, Jindřichovsk a Matoušek, 2012)

$$\text{ČPK} = \text{obžn aktiva} - \text{krtkodob pasiva} \quad (3.8)$$

Ukazatele aktivity

Tyto ukazatele udvj pocet obrátek aktiv za dan časov interval. Jejich vystupy ukazují, jak efektivn podnik vyuřiv svůj majetek. Ukazatele aktivity patří k základním ukazatelům finanční analýzy, ovlivňující ROA i ROE. Jsou udávány buď pomocí rychlosti obratu anebo v podobě doby obratu. (Peřkov, Jindřichovsk a Matoušek, 2012)

Obrat aktiv

Minimln doporuen hodnota obratu aktiv je 1, platí vřak, im vyř hodnota, tím lépe. Niř hodnoty svdc o neumrnm majetkovm vybaven podniku a jeho

neefektivním využívání. Je nutné brát v úvahu ovlivnění tohoto ukazatele mírou odepsanosti majetku. V případě vyšší odepsanosti majetku vychází obrat aktiv při stejné vyšší tržeb lépe. (Knápková a kol., 2017)

$$\text{Obrat aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{aktiva}} \quad (3.9)$$

Doba obratu zásob

Doba obratu zásob vyjadřuje, kolik dní jsou oběžná aktiva vázána ve formě zásob. Ideálními hodnotami jsou co nejkratší doby obratu zásob. (Pešková, Jindřichovská a Matoušek, 2012)

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby}}{\text{tržby}} \times 365 \quad (3.10)$$

Doba obratu pohledávek

Doba obratu pohledávek je udávána ve dnech a vyjadřuje, za jak dlouho jsou pohledávky v průměru splaceny. Doporučenou hodnotou je tedy běžná doba splatnosti faktur. Pokud by tato podmínka nebyla splněna, může to svědčit o nedodržování obchodně-úvěrové politiky ze strany obchodních partnerů. (Růčková, 2019)

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky}}{\text{tržby}} \times 365 \quad (3.11)$$

Metody kalkulace nákladů

Kalkulace nákladů v podnikové praxi představuje vyčíslení nákladů potřebných na vznikající výkon. Výkon je označován jako předmět kalkulace. (MENDELU, 2020) Důležité je časové hledisko vyčíslování nákladů. Kalkulaci rozdělujeme na předběžnou (výpočet před započítáním výkonu) a výslednou (po provedení výkonu). (Krčová a kol., 2007)

Prostá kalkulace

Podstatou této metody je vydělení celkových nákladů množstvím produkce (počtem kalkulačních jednic). Používá se nejčastěji v hromadné výrobě. (Krčová a kol., 2007)

$$\text{Prostá kalkulace} = \frac{\text{úhrnné náklady } N}{\text{počet kalkulačních jednic } q} \quad (3.12)$$

Kalkulace nákladů v rostlinné výrobě

Kalkulační vzorec:

- 1) Nakoupená osiva a sadba-spotřeba nakoupených osiv a sadby pro jednotlivé úseky RV
- 2) Vlastní osiva a sadba-spotřeba osiv a sadby vlastní produkce pro jednotlivé úseky RV, tyto náklady lze stanovit na úrovni skutečných nákladů nebo nákladů podle plánovaných kalkulací
- 3) Nakoupená hnojiva-spotřeba průmyslových hnojiv pro jednotlivé úseky RV
- 4) Vlastní hnojiva-především statková hnojiva
- 5) Prostředky ochrany rostlin-náklady na spotřebu ochranných prostředků pro jednotlivé plodiny
- 6) Ostatní přímý materiál-spotřeba pytlů a obalů při přípravě výrobků k expedici
- 7) Ostatní přímé náklady a služby-patří sem zejména: spotřeba vody, plynu, energie a PHM, náklady na opravy a udržování, nájemné za stroje a budovy, pachtovné, daň z nemovitostí, daň z pozemků, ostatní provozní náklady (pojistné), úroky
- 8) Pracovní náklady celkem-přímé mzdové náklady a náklady na sociální a zdravotní pojištění
- 9) Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku-je nutné rozlišovat stroje a budovy podle jejich účelovosti (sklízecí mlátička-jednoúčelová, traktor-víceúčelový), jednoúčelové stroje a budovy budou zatěžovat příslušný výkon, víceúčelové režii RV
- 10) Náklady pomocných činností-práce traktorů, sklízecích mlátiček, nákladní dopravy. Lze počítat pomocí předběžné kalkulace vlastních nákladů na jednotku pomocné činnosti plánované, případně kalkulovat skutečné náklady pomocných činností, ty poté zahrnout do hlavních výkonů

- 11) Výrobní režie-zahrnuje všechny časově rozlišené prvotní i druhotné náklady spojené s řízením a obsluhou RV
- 12) Správní režie-podíl všech celopodnikových časově rozlišených nákladů pro RV
- 13) Náklady celkem-položky 1-12 (Poláčková a kol., 2010)
(3.13)

Metoda rozčítací

Sdružené výkony podniku se nerozlišují na hlavní a vedlejší, považují se za rovnocenné. Existuje několik rozčítacích základů. V této práci budou použity procentuální podíly, u těch se náklady na sdružené výkony dělí procentuálními podíly. (Poláčková a kol., 2010) (3.14)

Metoda kalkulace výnosů

V rostlinné výrobě se pro kalkulaci výnosů využijí následující položky:

- 1) Tržby za hlavní výrobky RV-měly by být zjišťovány za dobu jednoho roku
- 2) Tržby za vedlejší výrobky RV-sláma z obilovin
- 3) Podpory a dotace-zde patří: Národní podpory, Přímé platby (SAPS), Národní doplňkové platby, Ostatní platby (např. ANC)
- 4) Ostatní výnosy RV-nutno zahrnovat náhrady od pojišťoven, které lze přiřadit ke konkrétnímu výrobku RV (zejména náhrady škod v rámci pojištění plodin)
- 5) Výnosy celkem-položky 1-4 (Poláčková a kol., 2010) (3.15)

4 Teoretická východiska

4.1 Zemědělství

„Z hlediska výživy je lidstvo zcela odkázáno na zemědělství, které můžeme definovat jako záměrné pěstování rostlin a chov zvířat (případně dalších skupin organismů) za účelem získání produktů, především potravin pro člověka, krmiv, pro zvířata, vláken, surovin pro zpracovatelský průmysl, pro výrobu energie a dalších.“ (Holec a Poláková, 2019)

Zemědělství je děleno na rostlinnou a živočišnou produkci. Rostlinná produkce v příjmu člověka zajišťuje 83 % kalorií a 67 % proteinů. Mezi nejvýznamnější plodiny rostlinné produkce patří pšenice, rýže a kukuřice. Živočišná produkce představuje 17 % kalorií a 33 % proteinů v jídelníčku lidstva. Důležité jsou také mimoprodukční funkce zemědělství. Mezi ty patří:

- Krajínovotvorná funkce
- Ochrana půdy
- Ochrana vody
- Ochrana biodiverzity
- Zaměstnanost
- Rekreační funkce

(Holec a Poláková, 2019)

V České republice se zemědělství podílí na celkovém HDP necelými 2 % a tento podíl stále klesá. Počet zaměstnanců v zemědělství se ustálil na hranici 100 000 zaměstnanců. Zemědělství je přesto strategickým odvětvím, zajištění potravinové bezpečnosti je pro stát velice důležitý faktor, podílející se na vnitřní stabilitě jednotlivých zemí, ale i na mezinárodní bezpečnosti. (Holec a Poláková, 2019)

4.1.1 Ekologické zemědělství

„Ekologické zemědělství (resp. ekologická produkce) je legislativně pevně ukotvený systém s přísně nastavenými a kontrolovanými pravidly. Garantem dodržování těchto pravidel v České republice je Ministerstvo zemědělství.“ (EAGRI-2, 2020)

Dle EAGRI-2 (2020) je ekologický způsob hospodaření schopen zajistit vysoké výnosy i v době nepříznivých klimatických změn. Dalším kladem je zvyšování retence

vody v krajině. Ekologické zemědělství nezatěžuje životní prostředí agrochemikáliemi, zajišťuje nadstandartní životní podmínky chovaných zvířat. Výsledkem ekologického hospodaření jsou kvalitní biopotraviny bez chemických reziduí.

Mezi zásady ekologického zemědělství patří šetrné zpracovatelské postupy při výrobě potravin s vyloučením použití chemicko-syntetických látek. Certifikované bioprodukty a biopotraviny jsou označeny grafickým znakem BIO s nápisem „Produkt ekologického zemědělství.“ Tyto biopotraviny jsou odlišeny od ostatních potravin a jsou po celý proces výroby kontrolovány zvláštní nezávislou kontrolou. Vybrané základní obecné cíle ekologického zemědělství:

- Produkce kvalitních potravin a krmiv o vysoké nutriční hodnotě a v dostatečném množství
- Používání místních zdrojů a minimalizace ztrát
- Udržování a zlepšování úrodnosti půdy
- Vyvarování se znečišťování životního prostředí pocházejícího od zemědělského podniku
- Minimalizace používání neobnovitelných zdrojů a fosilní energie
- Vytvoření kvalitních podmínek pro hospodářská zvířata
- Rozmanitá struktura plodin, střídání plodin s hlubokým a mělkým kořenovým systémem
- Skladování a zpracování bioproduktů tak, aby byla co nejvíce uchována jejich kvalita a nebyly kontaminovány nežádoucími látkami

(Urban a Šarapatka, 2003)

Pokud chce konvenční zemědělec přejít na ekologický systém hospodaření, musí projít tzv. přechodným obdobím, než se rostlinné produkty smí prodávat jako ekologické. Toto období představuje u jedno a dvouletých kultur 24 měsíců před výsevem a u kultur trvalých, 36 měsíců před sklizní bioproduktů. (Šarapatka a Urban, 2005)

Ekologické hospodaření stejně jako konvenční musí řešit, jakým způsobem zajistit ochranu pěstovaných plodin. Konkrétní způsoby ochrany se mezi pěstiteli liší jak globálně, tak regionálně. Obecné praktiky ochrany rostlin v EZ obsahují širokou škálu práce s půdou (častá orba, podmítka a další operace). Dále zahrnují praktiky ochrany způsoby pěstování posilující zdraví ekosystému. Podstatou EZ je podporovat přirozené biologické procesy, mimo jiné vyvážený rozklad dusíku, pokrývající potřeby plodin, snahou je posílit pěstované plodiny v rámci vegetačního managementu. (Taji a Reganold, 2006)

4.1.2 Pravidla, normy EZ v ČR a EU

„Ministerstvo zemědělství na základě §29 zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, pověřuje kontrolní organizace ke kontrole a certifikaci registrovaných osob podnikajících v EZ, tj. ekologických zemědělců, výrobců a zpracovatelů biopotravin a bioproduktů, obchodníků a dalších registrovaných osob.“ (Holec a Poláková, 2019) Mezi kontrolní organizace patří KEZ o.p.s. www.kez.cz, dále ABCERT AG, www.abcert.cz a další. Každý subjekt, který podniká v EZ je minimálně 1x do roka kontrolován v rámci komplexní řádné kontroly. Další kontroly provádí ÚKZÚZ, některé kontroly provádí z pověření SZIF. Vzorkuje se půda, rostlinný materiál a krmiva na přítomnost stanovených reziduí pesticidů, mykotoxinů a určení přítomnosti GMO v krmivech. (Holec a Poláková, 2019)

Ekologické zemědělství na evropské úrovni se řídí následujícími právními úpravami. „Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 z 28. června 2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů nahrazující nařízení (EHS) č. 2092/91“. Toto nařízení stanovuje právní rámec pro kontrolu a označování produktů ekologického zemědělství a jejich obchodování v rámci Evropské unie. „Nařízení Komise (ES) č. 889/2008 z 5. srpna 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro produkci, označování a kontrolu ekologických produktů. Nařízení Komise (ES) č. 889/2008 upravuje jak pěstování rostlin a chov zvířat, tak zpracování, označování a distribuci ekologických potravin, krmiv, rozmnožovacího materiálu a jejich kontrolu a certifikaci.“ (Dvorský a Urban, 2014)

Biopotraviny a bioprodukty musí být povinně označeny EU logem zobrazeným na další straně. Na tomto logu se nachází kód kontrolní organizace, informace, zda se jedná o produkci v EU či mimo EU. Pokud 98 % složek bioproduktu pochází z jedné země, je možno přidat do loga i zemi původu. (Dvorský a Urban, 2014)

První logo je používané v rámci EU v tomto případě na produkt, jehož 98 % složek pochází z České republiky.

Obrázek 1-EU Bio logo

(Dvorský a Urban, 2014)

Druhé logo je používané v rámci České republiky, jedná se o produkty, kontrolované v ČR, toto logo nezaručuje původ potraviny z ČR.

Obrázek 2-České bio logo

(Dvorský a Urban, 2014)

4.1.3 Vznik a vývoj ekologického zemědělství

Ekologické zemědělství vzniká na počátku 20. století. Jeho vznik byl reakcí na industrializaci zemědělství. Ve spojení s intenzifikací zemědělství bylo pozorováno snížení kvality půdy v období po první světové válce. Objevily se i další problémy s klíčivostí osiv nebo s plodností hospodářských zvířat. Po druhé světové válce v důsledku nedostatku potravin docházelo k další intenzifikaci produkce v zemědělství (v zemích západní Evropy známa jako „Zelená revoluce“). Na tyto události reagovali průkopníci ekologického zemědělství. Jejich cílem bylo začít hospodařit způsobem, který nebude poškozovat životní prostředí, zřít se agrochemikálií a dalších postupů industrializovaného zemědělství. Mezi průkopníky ekologického zemědělství patřili často nadšenci z měst, postupem času se na jejich stranu přidali i někteří vědci nebo známé osobnosti. Zásadní pro nově vznikající

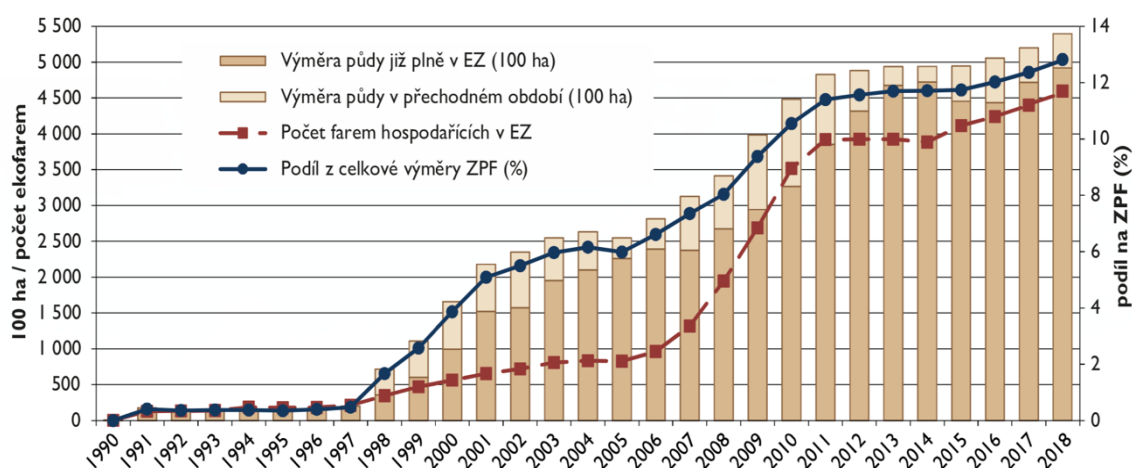
ekologické zemědělce bylo navázání vztahu se spotřebitelem. Spotřebitel poté mohl být ochoten zaplatit za potraviny vyšší cenu a pro ekologické potraviny si i dojet. (Urban a Šarapatka, 2003)

V rozvinutých zemích lze pozorovat nárůst ekologicky hospodařících farem, v některých evropských státech dokonce o více než 5 %. Současně se zvyšuje podíl prodaných ekologických produktů a tyto produkty lze nalézt ve většině supermarketů. Zvyšuje se také povědomí lidí ohledně udržitelnosti zdrojů, to vše souvisí s rozvojem ekologického zemědělství. (Eyhorn, 2007)

Vývoj výměry půdy v ekologickém zemědělství v České republice zachycuje následující graf 1 a tabulka 1.

Graf 1-Vývoj výměry půdy a počtu farem v EZ a na celkovém ZPF (1990-2018)

Graf 1 Vývoj celkové výměry půdy a počtu farem v EZ a podílu na celkovém ZPF (1990–2018)

(EAGRI-1, 2019)

Tabulka 1-Vývoj výměry zemědělské půdy a počtu farem v EZ (1990-2018)

Tab. 1 Vývoj výměry zemědělské půdy a počtu farem v ekologickém zemědělství (1990–2018)

Rok	Počet farem hospodařících v EZ	Celková výměra půdy v EZ (ha)	Podíl z celkové výměry ZPF (%)	Meziroční změna počtu farem v EZ (%)	Meziroční změna celkové výměry půdy v EZ (%)
1990	3	480	-	-	-
1991	132	17 507	0,41	-	-
1992	135	15 371	0,36	2,3	-12,2
1993	141	15 667	0,37	4,4	1,9
1994	187	15 818	0,37	32,6	1,0
1995	181	14 982	0,35	-3,2	-5,3
1996	182	17 022	0,40	0,6	13,6
1997	211	20 239	0,47	15,9	18,9
1998	348	71 621	1,67	64,9	253,9
1999	473	110 756	2,58	35,9	54,6
2000	563	165 699	3,86	19,0	49,6
2001	654	217 869	5,09	16,2	31,5
2002	721	235 136	5,50	10,2	7,9
2003	810	254 995	5,97	12,3	8,4
2004	836	263 299	6,16	3,2	3,3
2005	829	254 982	5,98	-0,8	-3,2
2006	963	281 535	6,61	16,2	10,4
2007	1 318	312 890	7,35	36,9	11,1
2008	1 946	341 632	8,04	47,6	9,2
2009	2 689	398 407	9,38	38,2	16,6
2010	3 517	448 202	10,55	30,8	12,5
2011	3 920	482 927	11,40	11,5	7,7
2012	3 923	488 483	11,56	0,1	1,2
2013	3 926	493 896	11,70	0,1	1,1
2014	3 885	493 971	11,72	-1,0	0,0
2015	4 115	494 661	11,74	5,9	0,1
2016	4 243	506 070	12,03	3,1	2,3
2017	4 399	520 032	12,37	3,7	2,8
2018	4 606	538 223	12,80	4,7	3,5

(EAGRI-1, 2019)

Z tabulky 1 lze jasně pozorovat postupný nárůst ekologicky hospodařících farem, kdy ze 3 farem v roce 1990, stoupl počet na 4 606 farem v roce 2018. Pozorujeme také narůstající podíl ekologicky obhospodařované půdy na zemědělském půdním fondu (ZPF), ze 480 ha v roce 1990 na 538 223 ha v roce 2018. K nejvyššímu procentuálnímu nárůstu ekologicky obhospodařované půdy za 1 rok došlo v roce 1998, z 20 239 ha obhospodařovaných v roce 1997 na 71 621 ha, to odpovídá nárůstu o 253,9 %. Nejvyšší celkový nárůst byl mezi lety 1998 a 2001, obhospodařovaná výměra se zvýšila ze 71 621 ha na 217 869 ha. Od roku 2002 lze identifikovat nárůst ekologicky obhospodařované půdy jako mírný, s nejvyšší hodnotou do 16,6 %.

4.1.4 Struktura ekologického zemědělství

Z hlediska rostlinné výroby dlouhodobě dominují strukturu ekologicky obhospodařované půdy v České republice trvalé travní porosty (TTP), podíl TTP na struktuře půdy EZ se pohybuje okolo hodnoty 80 %. Je ovšem nutno zmínit, že tento podíl se výrazně nezvyšuje. Orná půda tvoří 15 % ekologicky obdělávané plochy. Nejčastěji

pěstované jsou obilniny (46,30 %), konkrétně dominuje pšenice (33,24 %), oves (19,57 %) a tritikále (12,89 %), druhou nejčastěji pěstovanou skupinou jsou pícniny (40,83 %) zde dominují víceleté pícniny v seně (89,4 %). Okopaniny a zelenina tvoří dohromady pouze 0,75 % struktury obdělávaných plodin. (EAGRI-1, 2019)

Živočišná výroba v ekologickém zemědělství se nejčastěji soustředí na chov skotu (261 900 kusů), 45 % podíl zde tvoří KBTPM. Dále ve struktuře chovaných zvířat převládají ovce (94 089 kusů) a drůbež (49 675 kusů), z drůbeže jsou nejčastěji chováni brojleři (56,29 %). (EAGRI-1, 2019)

4.1.5 Konvenční zemědělství

Konvenční zemědělství je typ hospodaření soustředící se primárně na maximalizaci zisku. Převládá pěstování plodin s nejvyšší mírou finančního zhodnocení, jsou zde aplikovány speciální odrůdy šlechtěné na maximální výnos. V konvenčním zemědělství dochází k aplikaci vysokého množství minerálních hnojiv a je omezen počet vjezdů na pole. Konvenční zemědělství se ve velké míře nesoustředí na změny v životním prostředí a agroekosystémech. V Evropě je v současné době trendem od tohoto typu hospodaření upouštět z mnoha důvodů. Jedná se o otázky životního prostředí a znečištění podzemních vod, dále pak problematika omezených vjezdů na pole, které mohou vést k přežívání některých mikroorganismů a patogenů. (AGROSERVER, 2020)

4.2 Agrární politika

„Agrární politika představuje souhrn činností spočívající ve stanovení cílů agrární politiky, vymezení, konstrukci a fungování nástrojů k realizaci těchto cílů a institucionální uspořádání objektů a subjektů agrární politiky včetně organizačních a řídicích forem. Je segmentem globální hospodářské politiky státu.“ (Bečvářová a Zdráhal, 2013)

Mezi argumenty pro nezbytnost agrární politiky patří dle Bečvářové a Zdráhala (2013)

- Nezastupitelnost úlohy agrárního sektoru v národním hospodářství při obnově životních podmínek společnosti
- Specifická sociálně ekonomická struktura výrobců v zemědělství
- Zvláštnost zemědělské výroby vyplývající z jejího biologického charakteru a spojení s přírodou

- Odlišnost agrárního trhu a působení faktorů ovlivňujících nabídku a poptávku po zemědělské a potravinářské produkci

4.2.1 Společná zemědělská politika

Společná zemědělská politika byla definována v roce 1957 ve Smlouvě o založení Evropského hospodářského společenství. V této smlouvě byly definovány dílčí cíle SZP. V roce 1958 proběhla konference ministrů zemědělství států, které podepsaly Smlouvu o založení Evropského hospodářství, zde byly mimo úkolů, nutných k naplnění cílů SZP, formulovány také principy SZP, mezi ty patřila jednotnost trhu, preference společenství a finanční solidarita. (Baráková, 2010)

- Princip jednotnosti trhu zaručoval volný pohyb zemědělských produktů po území členských států bez cel a dalších omezení. Dále pak ve vytvoření národních předpisů, které by zabraňovaly skryté diskriminaci na trhu.
- Preference společenství měla za cíl upřednostňování produktů členských států oproti produktům dováženým, uskutečňována za pomoci cel a subvence domácí produkce
- Princip finanční solidarity-Členské státy rozdělují veškeré výdaje na SZP prostřednictvím rozpočtu Evropské unie. Tyto prostředky jsou alokovány ve fondu EAGGF. (König a Lacina, 2004)

Společná zemědělská politika se začala uskutečňovat roku 1962, rozhodnutím Rady ministrů o společné organizaci trhu s obilovinami. (Baráková, 2010)

4.2.2 Cíle SZP

Dle EUROPA (2020) jsou cíle SZP:

1. Podpora zemědělců a zvýšení produktivity zemědělství, za účelem zajištění stabilní dodávky potravin za dostupné ceny
2. Ochrana zemědělců v Evropské unii a zajištění jejich životní úrovně
3. Pomoc při řešení změn klimatu a udržitelného hospodaření s přírodními zdroji
4. Zachování venkovské oblasti a typu krajiny v EU

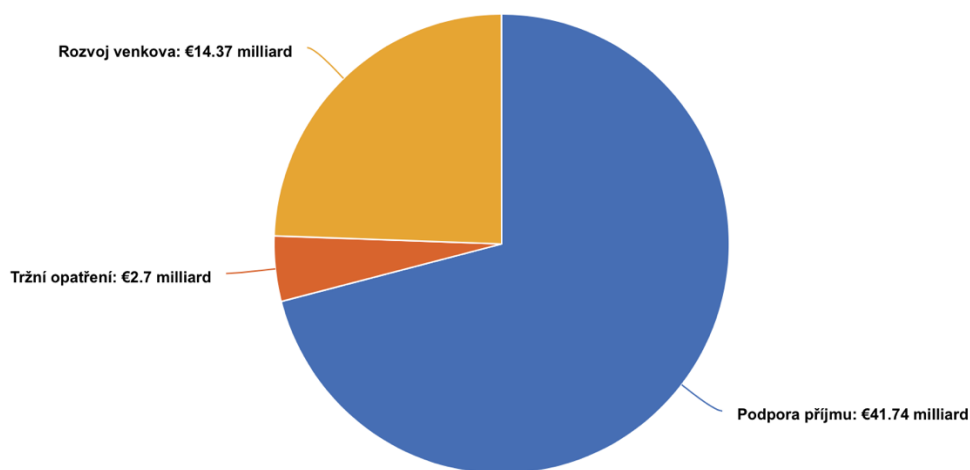
5. Udržovat životaschopnost hospodářství venkovských oblastí podporou pracovních míst v zemědělství, zemědělsko-potravinářském průmyslu a přidružených odvětvích

4.2.3 Financování SZP

Financování SZP je uskutečňováno prostřednictvím rozpočtu EU z fondu EAGGF. (König a Lacina, 2004) V roce 2018 tvořila podpora poskytnutá evropským zemědělcům 58,82 miliard EUR, to odpovídá 36,28 % celého rozpočtu Evropské unie. Z grafu je patrné, že největší část 70,97 % tvořila Podpora příjmu, uskutečňovaná prostřednictvím přímých plateb zemědělcům. Rozvoj venkova řešící problémy a potřeby venkovských oblastí je druhou nejnákladnější položkou SZP s procentuálním podílem 24,43 %. Nejméně nákladnou položkou byla Tržní opatření, zabývající se změnou poptávky, tyto opatření tvořily pouze 4,6 % rozpočtu na SZP. (EUROPA-1, 2020)

Graf 2-Graf podílu financování jednotlivých podopatření SZP

V roce 2018 podpořila Unie zemědělce částkou 58,82 miliard EUR

(EUROPA-1, 2020)

4.2.4 SZP Ekologické zemědělství

Cílem tohoto opatření je podporovat způsob hospodaření prospěšný životnímu prostředí, prostřednictvím plateb na plochu, respektive na hektar. Jsou zde rozlišovány platby za PO a za EZ. Mezi zemědělské kultury, které jsou podporovány patří TTP, orná půda a trvalá kultura. (EAGRI-3, 2020)

Základní podmínkou vstupu do programu Ekologického zemědělství je uzavření pětiletého závazku podáním žádosti o zařazení do programu na počátku pětiletého období a následné každoroční podání žádosti o poskytnutí dotace. (EAGRI-6, 2019) Pro vstup do programu EZ jsou nutné následující kroky. Na příslušné regionální pracoviště SZIF přihlásit díly půdních bloků, na kterých chce žadatel hospodařit (v případě evidence půdy v LPIS). Žadatel si následně vybere kontrolní organizaci (KEZ o.p.s., ABCERT AG, Biokont CZ s.r.o., Bureau Veritas Czech Republic spol. s.r.o.), kontrolní organizace provede vstupní kontrolu, žadatel poté podepíše s kontrolní organizací smlouvu. V případě úspěšné kontroly, obdrží žadatel potvrzení, které je součástí žádosti o registraci. Následně podá žadatel na Ministerstvo zemědělství žádost o registraci osoby podnikající v EZ. Součástí této žádosti je osvědčení o zápisu do evidence zemědělského podnikatele. V den doručení bezchybné žádosti se žadatel stává osobou podnikající v EZ v PO a status hospodaření v PO je mu připsán na všechny půdní bloky uvedené v žádosti. (EAGRI-5, 2017)

Vzhledem k blížícímu se konci programového období, již není možné uzavřít v roce 2020 nový pětiletý závazek na vstup do programu EZ, je ale možné vstoupit do navazujícího opatření ekologického zemědělství, tam lze zařadit půdní blok, jehož převážná část byla k 31.12.2019 v EZ. (EAGRI-4, 2020)

V následující tabulce 2 je přehled výše plateb na konkrétní plodiny. Platby jsou uváděny v eurech a směnný kurz pro rok 2020 byl stanoven na 25,408 CZK/EUR. (EAGRI-4, 2020) Vzhledem k faktu, že produkty z PO není možné prodávat jako BIO produkty za vyšší ceny, jsou sazby PO oproti standardní produkci EZ vyšší.

Tabulka 2-Výše sazeb za pěstování v EZ

Druh zemědělské kultury	Hospodaření/dotace	Výše sazby (EUR/ha)	
		Přechodné období	Ekologická produkce
Trvalý travní porost	Trvalý travní porost	84	83
Orná půda	Pěstování zeleniny nebo speciálních bylin	536	466
	Pěstování trav na semeno	265	180
	Pěstování ostatních plodin	245	180
	Pěstování jahodníku	669	583
	Travní porost	79	69
	Úhor	34	29
Trvalá kultura	Ovocný sad – intenzivní	825	779
	Ovocný sad – ostatní	419	417
	Vinice	900	845
	Chmelnice	900	845
	Jiná trvalá kultura – s ekologicky významným prvkem krajinnotvorný sad	165	165

(EAGRI-4, 2020)

4.2.5 Podmínky programu Ekologického zemědělství

Níže uvedené jsou společné podmínky, platící pro všechna podopatření dotačního programu EZ, nejedná se o doslovný a úplný výpis veškerých podmínek z metodiky pro žádost o dotaci.

- Žadatel musí být zemědělským podnikatelem, § 2e až § 2h zákona o zemědělství
- Žadatel musí být registrován v Ekologickém zemědělství podle § 6 zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství. V případě zrušení registrace je žadatel vyřazen z opatření EZ a má povinnost vrátit veškeré vyplacené dotace na EZ v průběhu příslušného pětiletého období.
- Žadatel nesmí ke dni podání žádosti o dotaci hospodařit konvenčním způsobem a v režimu EZ/PO.
- Žadatel musí na celé výměře zemědělské půdy, která je zařazená do opatření EZ plnit podmínky dle: nařízení Rady (ES) č. 834/2007, nařízení Komise (ES) č. 889/2008 a zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství v plném znění.
- Povinnost dodržování požadavků Cross Compliance (kontrola podmíněnosti), zahrnující podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a povinné požadavky na hospodaření (PPH).

- Povinnost vedení evidence o hnojivech, pomocných látkách, upravených kalech a sedimentech dle zákona č. 156/1998 Sb., záznamy jsou uchovávány minimálně po dobu 10 let.
- Povinnost vedení evidence o používání přípravků na ochranu rostlin dle čl. 67 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009. Tato evidence musí být uchovávána po dobu minimálně 10 let.
- Povinnost dodržování minimální zemědělské činnosti ta spočívá v provádění obvyklých agrotechnických činností, zajišťujících pěstování plodin.
- Rozhodné období pro posuzování podmínek v pětiletém závazku je od 1.1. do 31.12. příslušného roku. Období pro posuzování užívání výměry zemědělské půdy je pro účely posouzení žádosti o poskytnutí dotace ode dne podání žádosti do 31.12. příslušného kalendářního roku. (EAGRI-4)

4.2.6 Změny SZP v programovém období 2021-2027

Snahou změn SZP pro nové programové období je přizpůsobit ji novým okolnostem a úkolům. Evropská komise představila dne 1. června 2018 tři legislativní návrhy. Jedná se o Návrh nařízení o strategických plánech SZP, Návrh nařízení o jednotné společné organizaci trhů a Návrh horizontálního nařízení o financování, řízení a sledování SZP. U Návrhu nařízení o strategických plánech SZP je snaha lépe zacílit přímé platby a intervence v oblasti rozvoje venkova, novou strukturu ekologizace zemědělství, kterou budou zemědělci muset dodržovat včetně navazujících dobrovolných opatření. Z pohledu Návrhu na společnou organizaci trhů jsou hlavními aspekty širší oblast přenesených pravomocí a zrušení zastaralých ustanovení, které se týkají odvětví cukru, dále zmírnění pravidel pro výsadbu révy a sjednocení ustanovení o označení původu. Návrh horizontálního nařízení o financování, řízení a sledování SZP představuje koncept vytvoření zemědělské rezervy na období 2021-2027 nahrazující rezervu pro případy krizí, která je stanovena v platné úpravě, zde byla nejvíce diskutována případná participace zemědělců při financování této rezervy. (EUROPA-2, 2020)

Při vytváření nové SZP má být kladen důraz na její vyšší flexibilitu, udržitelnost a odolnost vůči krizím, tak, aby zajistila stabilní produkci potravin napříč EU. Snahou bude vyšší podpora ochrany životního prostředí, respektive ekologických opatření, těmito opatřeními bude podmíněna přímá podpora farmářů. Členové EP vyžadují, aby alespoň 30 % z rozpočtu na přímé platby šlo na podporu ekologických opatření. Dalším bodem

nového programového období SZP má být omezení výše přímých plateb pro podniky čerpající přímé platby nad 60 000 euro ročně a jejich zastropování na 100 000 euro na podnik ročně. (EUROPA-4, 2020)

Mezi další cíle nového programového období SZP patří dle webu EDOTACE (2018):

- Flexibilnější financování, možnosti převodu až 15 % finančních prostředků z přímých plateb na rozvoj venkova a opačně.
- Snaha více podporovat program Mladý zemědělec, alespoň 2 % z rozpočtu SZP.
- Zaměření na boj proti změnám klimatu a životního prostředí, možnost získání dodatečné podpory pro zemědělce, který svou činností přispívá nad rámec stanovených minimálních cílů. Povinnost plnění podmínek v oblasti klimatu a životního prostředí je podmínkou pro získání přímých plateb.
- Důraz na větší využívání inovací a znalostí. Podpora výzkumu a inovací v potravinářství, biohospodářství, zemědělství a rozvoji venkova. Snaha o digitalizaci venkova, využívání nových technologií pro kontrolu a monitoring.

19.-20.10.2020 zasedala Rada pro zemědělství a rybolov, ta dosáhla 3 důležitých politických dohod. V oblasti balíčku opatření týkajících se reformy SZP se ministři dohodli na zvýšení ambic v oblasti ochrany životního prostředí pomocí povinných ekorežimů a posílené podmíněnosti, jednotlivé členské státy budou mít zároveň jistou flexibilitu ve způsobu, jakým ekologických cílů dosáhnou. Následující odsouhlasenou strategií je tzv. strategie „od zemědělce ke spotřebiteli.“ Jejím cílem je vytvořit udržitelný potravinový systém v rámci EU, pokrývající produkci až po spotřebu. V současné době má Rada pro zemědělství a rybolov mandát pro zahájení jednání s Evropským parlamentem s cílem dosáhnout celkové dohody o reformě SZP. (EUROPA-3, 2020)

5 Vlastní práce

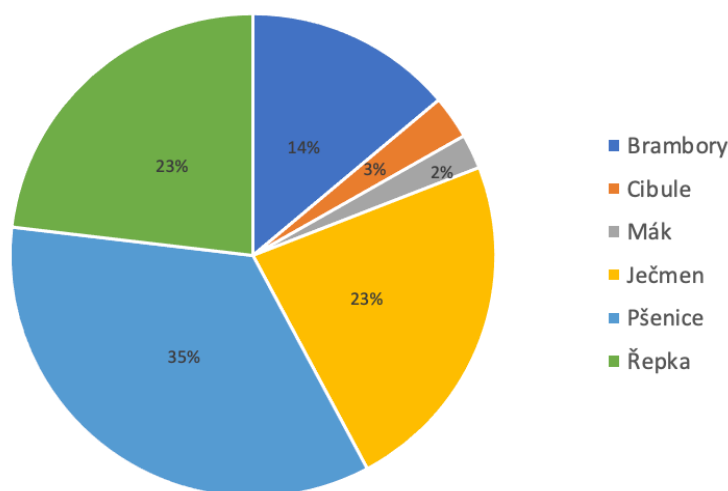
Data potřebná pro naplnění výpočtů nákladových a výnosových kalkulací byla čerpána z účetnictví jednotlivých podniků, tato data pro svou citlivost v příloze uvedena nejsou. Déle bylo vycházeno z rozvahy a výkazu zisku a ztrát, které jsou v upravené verzi uvedeny v příloze.

Výhodou při porovnávání podniků Farma A a Farma C je, že se jedná o zavedené podniky s historií v zemědělském podnikání. Je však nutné vzít v potaz rozdílnou strukturu podnikání těchto podniků, zatímco Farma A se kromě pěstování obilnin věnuje i produkci řepky a zeleniny, podnik Farma C tyto plodiny nepěstuje, naopak chová hospodářská zvířata. Farma B je podnikem výrazně menším s obdělávanou výměrou pouze 64 ha, na tomto podniku lze ovšem sledovat ekonomiku fungování přechodného období v rámci ekologického zemědělství.

5.1 Charakteristika vybraných firem

Farma A je situována v malé vesnici v mělnickém okrese. Dle klasifikace firem je malým zemědělským podnikem, obhospodařujícím 900 ha půdy. Jedná se o rodinný podnik s nyní téměř 30letou historií. Na začátku podnikání se farma kromě rostlinné výroby zaměřovala i na chov krav, tento chov byl později vzhledem ke své náročnosti a nízké ziskovosti ukončen. V současné době se podnik věnuje pouze pěstování brambor, cibule, řepky, ječmene a pšenice v režimu konvenčního hospodaření. Rozložení rostlinné výroby je zobrazeno v následujícím grafu.

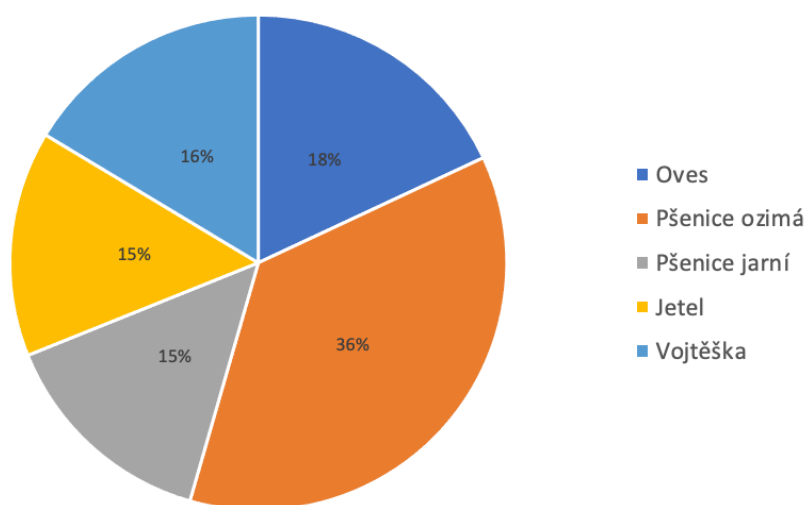
Graf 3-Struktura RV Farma A

(Vlastní zpracování)

Farma B je dle klasifikace velikosti firmy mikropodnikem, nachází se v malé vesnici poblíž města Mělník. Podnik byl založen v roce 2017 a je rozšiřován postupným přecházením jeho majitele z konvenčního způsobu hospodaření v rámci fyzické osoby na ekologické hospodaření. Firma B je tedy ekologicky hospodařícím podnikem registrovaným u kontrolní organizace KEZ o.p.s. V rámci ekologického certifikátu vydaným kontrolní organizací pěstuje pšenici, oves a triticales ve statutu přechodného období a produkuje senáž v režimu BIO. (EAGRI-7, 2020) V současné době hospodaří na 64 ha půdy.

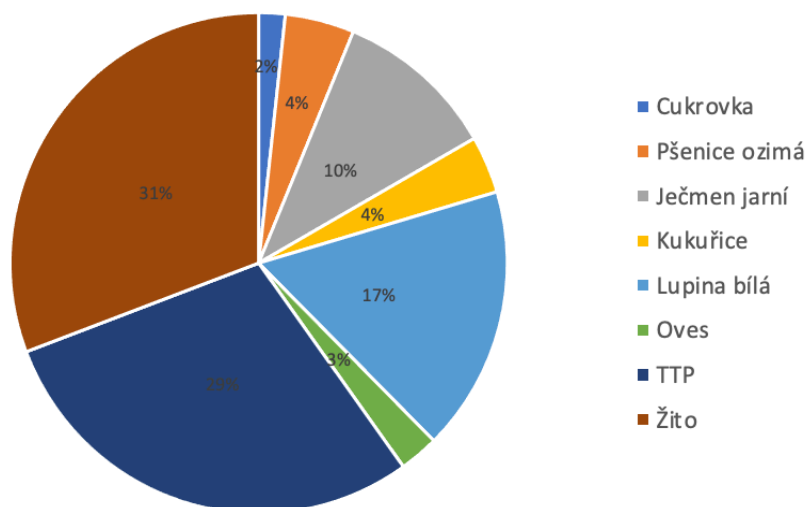
Graf 4-Struktura RV Farma B

(Vlastní zpracování)

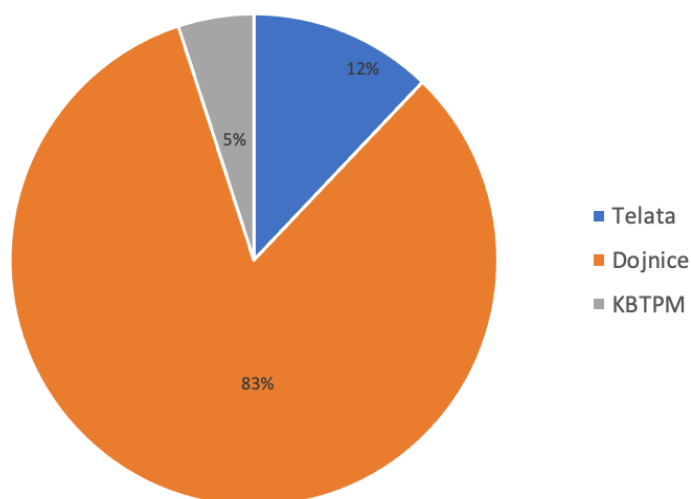
Farma C je dle klasifikace firem mikropodnikem, hospodaří v malé vesnici na Benešovsku. Ekologickému způsobu hospodaření se věnuje již od roku 1994 a v současné době obhospodařuje 400 ha půdy. V rámci ekologického certifikátu vydaným kontrolní organizací Biokont CZ s.r.o. pěstuje ječmen jarní, lupinu bílou, pšenici špaldu, pšenici ozimou a další plodiny v režimu BIO, dále triticales ozimé a jarní v režimu přechodného období. Dále se zabývá chovem krav a produkcí biomléka, v současné době chová 20 kusů skotu.

Graf 5-Struktura RV Farma C

(Vlastní zpracování)

Graf 6-Struktura ŽV Farma C

(Vlastní zpracování)

5.2 Finanční analýza bez pobíraných dotací

Následující tabulka zobrazuje finanční analýzu jednotlivých farem bez započtení pobídkových stimulů. Vzorce pro výpočet jsou uvedeny v metodice 3.1-3.11.

Tabulka 3-Finanční analýza Farmy A bez započtení dotací

Farma A	2015	2016	2017	2018	2019
ROA	7,69 %	8,77 %	6,66 %	5,27 %	4,26 %
ROS	13,15 %	9,68 %	8,90 %	9,14 %	6,13 %
ROC	0,11849432	0,085699982	0,082049826	0,078240267	0,054102299
ROE	10,12 %	10,67 %	8,92 %	6,94 %	5,52 %

Farma A	2015	2016	2017	2018	2019
Likvidita III.	1,69847233	2,0625	1,3983732	1,5129847	1,99977264
Likvidita II.	0,86269722	1,309023915	0,94301346	1,03655283	1,72603674
Likvidita I.	0,52260205	1,049847052	0,25501114	0,82808609	1,51327756
ČPK	11 156 000,00 Kč	15 283 000,00 Kč	8 228 000,00 Kč	11 536 000,00 Kč	21 987 000,00 Kč
Obrat aktiv	0,58468471	0,905665208	0,74815626	0,57636888	0,69443722
Doba obratu zásob	200,798887	101,6645679	88,122834	120,69784	54,8502247
Doba obratu pohledávek	81,7094581	34,97005988	133,144654	52,8123457	42,6319271

(Vlastní zpracování dle účetní závěrky uvedené v příloze)

Ukazatel ROA ukazuje snižující se rentabilitu celkových vložených aktiv, to souvisí s narůstající hodnotou aktiv při stejné, respektive nižší úrovni zisku. To vychází z uchování výsledků hospodaření v rámci podniku a zvyšujícím se množstvím vlastního kapitálu. Úroveň zisku však zůstává vzhledem k zvyšujícím se nákladům stejná, či nižší, a proto dochází k propadu ukazatele. Nejvyšších hodnot dosáhl ukazatel ROA v roce 2016, kdy byl zisk za sledované období nejvyšší. Naopak nejnižších hodnot dosáhl ukazatel v roce 2019 z důvodu nízkého zisku při stále narůstající hodnotě aktiv.

ROS rovněž vypovídá o klesající úrovni rentability tržeb související s narůstající hodnotou tržeb, ale stejné, respektive nižší úrovni zisku. Jak bylo zmíněno výše, tato situace souvisí s navyšováním nákladů na pěstované plodiny při nedostatečném růstu výkupních cen. Nejvyšších hodnot dosáhla Farma A v roce 2015, 13,15 % do roku 2019 se hodnoty ROS propadly o více než polovinu. Doplnkový ukazatel ROC skutečnost zvyšujících se nákladů potvrzuje, na 1 Kč nákladů dosahuje stále nižších hodnot zisku v Kč.

ROE vypovídá o snižující se rentabilitě vlastního kapitálu, která je ovšem v případě zvoleného podniku dána zvyšujícím se množstvím vlastního kapitálu. Tuto skutečnost lze interpretovat jak negativně, v podobě snižujícího se ukazatele ROE, ale i pozitivně, kdy má podnik větší množství kapitálu na investice. Nejvyšších hodnot ROE dosáhl podnik v roce 2016 díky vyšší úrovni zisku oproti roku 2015. Nejnižší hodnota je z roku 2019, což je

opět dáno podobnou úrovní zisku porovnávanou se zvyšujícím se množstvím vlastního kapitálu.

Likvidita 3. stupně se pohybuje na rozmezí doporučených hodnot průměrné a agresivní strategie, kdy inklinuje spíše k doporučeným hodnotám průměrné strategie (1,6-2,5). Nejvyšších hodnot dosáhla v roce 2016, důvodem byla nejnižší úroveň krátkodobých závazků za sledované období. K největšímu propadu došlo další rok, mírně poklesla oběžná aktiva při vysokém nárůstu krátkodobých závazků.

Z pohledu likvidity 2. stupně hodnoty podniku kolísají na pomezí doporučených hodnot (1-1,5), výrazná odchylka je pouze v roce 2019, kdy byla hodnota nejvyšší, to je dáno stále se zvyšující hodnou oběžných aktiv, při nízké úrovni zásob.

Likvidita 1. stupně je zajištěna při hodnotách převyšujících 0,2. To platí pro všechny zkoumané roky. Vzhledem k již zmíněnému neustálému nárůstu vlastního kapitálu, respektive peněžních prostředků se hodnoty okamžité likvidity neustále zvyšují a nejvyšších hodnot tedy podnik dosahuje v roce 2019.

ČPK má mimo roky 2017 a 2018 narůstající tendenci související se zvyšujícími se oběžnými aktivy při podobné úrovni krátkodobých pasiv. Svědčí to o schopnosti firmy hradit průběžně své finanční závazky.

Obrat aktiv se pohybuje pod hranicí doporučené hodnoty 1, což svědčí dle literatury o neúměrném majetkovém vybavení podniku a s tím souvisejícím neefektivním využíváním, v zemědělské praxi se ovšem nejedná o žádnou kritickou situaci, jedním z vysvětlení je neustálý nárůst cen strojů, které při koupi logicky zvyšují hodnotu aktiv, naopak ceny zemědělských komodit spíše kolísají, ale výrazně se nenavysují. Postupem času tedy dochází ke zvyšující se úrovni aktiv, která není kompenzována výrazným nárůstem tržeb.

Doba obratu zásob má výrazně kolísavou tendenci, lze zde ovšem pozorovat snižující se trend, který je velmi signifikantní. Z nejvyšších hodnot, které byly v roce 2015 (200,8 dne) se doba, kdy jsou oběžná aktiva vázána ve formě zásob snížila na 54,85 dne v roce 2019.

Doba obratu pohledávek ukazuje, že v letech 2016, 2018 a 2019 se hodnoty pohybovaly u hranice splatnosti faktur (30 dní), v letech 2015 a 2017 se ukazují výrazné odchylky, ty jsou však způsobeny prodejem skladované produkce (pšenice, ječmene, řepky) ke konci roku, tyto pohledávky byly následně uhrazeny až v dalším účetním období.

Tabulka 4-Finanční analýza Farmy B bez započtení dotací

Farma B	2018	2019
ROA	-0,58 %	6,63 %
ROS	-3,09 %	14,69 %
ROC	-0,019855115	0,061479176
ROE	-414,68 %	34,72 %
Likvidita III.	0,607296233	0,657794736
Likvidita II.	0,607296233	0,657794736
Likvidita I.	0,584277473	0,468170647
ČPK	-602 491,69 Kč	-249 177,16 Kč
Obrat aktiv	0,188880093	0,451179868
Doba obratu zásob	0	0
Doba obratu pohledávek	9,146156411	36,95431202

(Vlastní zpracování dle účetní závěrky uvedené v příloze)

Úvodem je nutno konstatovat problematiku zkoumání podniku, Farma B vznikla teprve v roce 2017 a její nárůst činnosti je postupný, je tedy poměrně složité usuzovat konkrétní závěry na základě prvních 2 po sobě jdoucích zkoumaných let.

Z pohledu ROA dosahoval podnik Farma B záporných hodnot, to je zapříčiněno zápornou hodnotou zisku EBIT proti vysoké hodnotě aktiv, v roce 2019 byla hodnota ROA kladná díky nárůstu zisku do kladných hodnot a snížení celkových aktiv.

Ukazatel ROS v roce 2018 opět reflektuje zápornou hodnotu zisku, v roce 2019 dosahoval kladných hodnot díky vyššímu nárůstu zisku oproti tržbám. Doplňkový ukazatel ROC vykazuje nárůst zisku na 1 Kč vynaložených nákladů v roce 2019 oproti záporné hodnotě z roku 2018. Zde argumentace uvedená u Farmy A neplatí, podnik svou rentabilitu nákladů zvyšuje díky zefektivňování hospodářského procesu, z dlouhodobého pohledu však lze očekávat obdobný trend jako u Farmy A, tedy postupné snižování rentability nákladů.

Ukazatel ROE vychází v roce 2018 ve velmi záporných hodnotách, což je opět dáno zápornou hodnotou zisku, která více než 4x převyšovala hodnotu vlastního kapitálu, v dalším roce už je situace uspokojivá a podnik generuje velmi vysokou hodnotu rentability vlastního kapitálu.

Běžná likvidita se pohybuje v obou zkoumaných letech pod hranicí doporučených hodnot, což je způsobeno vysokou hodnotou krátkodobých pasiv, která však vykazuje snižující se trend.

Likvidita II. stupně by měla dosahovat hodnot 1 až 1,5, tato skutečnost není splněna, vzhledem k absenci zásob v podniku kopírují hodnoty likvidity II. stupně likviditu I. stupně. Lze zde však pozorovat nárůst sledovaných hodnot v podobě meziročního navýšení sledovaných hodnot o 0,058.

Likvidita I. stupně je zajištěna, protože zkoumané hodnoty převyšují 0,2. Lze ovšem pozorovat meziroční pokles hodnot způsobený snížením peněžních prostředků na polovinu množství oproti roku 2018, souběžně také došlo k poklesu krátkodobých pasiv, proto není propad výsledných hodnot tak markantní.

ČPK vychází v obou sledovaných letech záporný, jelikož krátkodobá pasiva převyšují oběžná aktiva, což je dáno nutností začínajícího podniku nakoupit velké množství různých prostředků (osiva, stroje a další) pro zahájení hospodaření.

Obrat aktiv dosáhl v roce 2019 více než dvojnásobných hodnot, tato skutečnost je způsobena snížením aktiv v podniku a zvýšením tržeb. Nutno říct, že se stále jedná o velmi nízkou hodnotu vzhledem k tomu, že minimální doporučená hodnota je 1.

Doba obratu zásob nelze komentovat, podnik veškerou svou produkci ihned po sklizení prodává a v zásobách tedy vycházejí nulové hodnoty.

Doba obratu pohledávek vykazuje ukázkové hodnoty, lze zde však pozorovat výrazný meziroční nárůst. V roce 2018 byla doba obratu pohledávek 9,15 dne a v roce 2019 už 36,95 dne, tedy nárůst více jak pětinasobný. To lze ovšem znovu přiřadit k začínání podnikání, v roce 2018 firma nedodávala takové množství výrobků, jelikož toto množství každým rokem stoupá, lze tedy předpokládat jistý nárůst hodnot doby obratu pohledávek i v následujících letech.

Tabulka 5-Finanční analýza Farmy C bez započtení dotací

Farma C	2015	2016	2017	2018	2019
ROA	-2,86 %	-0,08 %	7,87 %	5,03 %	2,74 %
ROS	-4,16 %	-0,10 %	12,74 %	17,41 %	6,98 %
ROC	-0,03892972	-0,00100398	0,117222839	0,137087561	0,049344577
ROE	12,93 %	28,92 %	21,27 %	13,12 %	0,24 %

Farma C	2015	2016	2017	2018	2019
Likvidita III.	1,763935381	1,602305971	1,457582877	1,276393503	2,399320113
Likvidita II.	0,831613658	1,273618998	1,353563038	1,092377261	2,055977337
Likvidita I.	0,0326561	0,081053175	0,019968677	0,017349575	0,095410765
ČPK	2 719 000,00 Kč	3 500 000,00 Kč	3 506 000,00 Kč	2 995 000,00 Kč	12 349 000,00 Kč
Obrat aktiv	0,687758373	0,731655805	0,617427172	0,288840694	0,392569932
Doba obratu zásob	64,20632974	28,74845361	13,49594062	62,09982935	65,29015881
Doba obratu pohledávek	112,0998937	104,3072165	173,0257481	362,7888225	372,8218903

(Vlastní zpracování dle účetní závěrky uvedené v příloze)

Ukazatel ROA vykazoval nejvyšší hodnoty v roce 2017, to souvisí jak s cenami mléka a masa, které se stabilizovaly, tak s vyšší výkupní cenou ekologických surovin. V letech 2015 a 2016 dosahuje ukazatel rentability celkových vložených aktiv záporných hodnot, což souvisí se zápornými hodnotami zisku způsobenou nízkou výkupní cenou mléka.

ROS reflektuje záporné hodnoty zisku v prvních dvou zkoumaných letech. Vycházející hodnoty jsou velmi kolísavé a nejvyšších hodnot dosahuje v roce 2018. To je dáno podobnou výší zisku v průběhu let v podílu s nejnižšími tržbami. ROC v případě Farmy C vykazuje velmi kolísavé hodnoty, to je ovšem dáno velkou nestálostí výkupních cen mléka a masa. Rentabilita nákladů se však zvyšuje a kromě let 2015 a 2016 dosahuje Farma C kladných hodnot.

ROE vykazuje sice nestabilní, avšak poměrně vysoké hodnoty (doporučená hodnota je minimálně 5 a více %). Nejnižší hodnoty dosahuje podnik v roce 2019, nezvykle nízkými 0,24 %, to je způsobeno výší zisku po zdanění, která je 27 000 Kč.

Běžná likvidita opět výrazně kolísá, v obecné rovině se pohybuje v doporučených hodnotách na pomezí agresivní a průměrné strategie.

Pohotová likvidita kromě roku 2015 splňuje doporučené hodnoty, podnik tedy je schopen splatit své závazky bez nutnosti prodat zásoby.

Z pohledu okamžité likvidity jsou výsledky poměrně problematické. V žádném ze zkoumaných let podnik nedosahuje doporučených hodnot, naopak se pohybuje výrazně pod jejich výší. Je to dáno nízkými hodnotami peněžních prostředků, které se průměrně pohybují ve výši 392 000 Kč.

ČPK má mimo rok 2018 stoupající tendenci, kdy v roce 2019 jeho hodnota více než 4x převyšuje průměrné hodnoty, jedná se tedy o pozitivní vývoj.

Obrat aktiv vykazuje kromě roku 2016 klesající tendenci, tato situace je způsobena rostoucí úrovní aktiv při výrazně kolísavých tržbách.

Doba obratu zásob se mimo roky 2016 a 2017 pohybuje stabilně v rozmezí 60 dnů, to jsou na zemědělský podnik dobré hodnoty. Tyto hodnoty mohou být i výrazně vyšší, jelikož zemědělské podniky prodávají často své zásoby až koncem roku v očekávání vyšších výkupních cen.

Doba obratu pohledávek vykazuje neustále stoupající hodnoty, které v posledních 2 zkoumaných letech převyšují průměrnou splatnost 1 roku. Zde je nutné konstatovat, že podnik operuje na základě dlouhodobých smluv s důvěryhodnými partnery a tyto hodnoty tedy nemusejí být problémem.

5.3 Finanční analýza podniků se započtenými dotacemi

Následující tabulka zobrazuje finanční analýzu jednotlivých farem při započtení pobídkových stimulů. Vzorec ROC vychází z metodiky 3.3.

Tabulka 6-Finanční analýza Farmy A při započtení dotací

Farma A	2015	2016	2017	2018	2019
ROC	0,28238919	0,208560896	0,214067712	0,284152711	0,186393988
Podíl na EBIT	1,383145363	1,433616569	1,60899654	2,631796284	2,445213849
Na 1 ha	6 740,46 Kč	6 381,80 Kč	6 406,43 Kč	8 250,27 Kč	6 582,24 Kč
Celkem	4 415 000 Kč	5 399 000,00 Kč	5 580 000,00 Kč	7 648 000,00 Kč	6 003 000,00 Kč

(Vlastní zpracování dle účetní závěrky uvedené v příloze)

Finanční analýza podniků při započtení vlivu dotací vykazuje výraznou změnu ukazatele ROC, průměrná rentabilita nákladů se zvýšila o 0,15 Kč (rozdíl 64 %) oproti průměru ROC bez započtených dotací. Vliv dotací podniku do jisté míry kompenzuje zvyšující se náklady, přesto je hodnota v roce 2019 za sledované období nejnižší.

Podíl celkových dotací na EBIT vykazuje výrazný nárůst v průběhu let, kdy v roce 2018 se celkové dotace podílejí více jak 2,5x na EBIT, což je dáno klesající úrovní zisku, především z důvodu horší úrody posledních let a nepříliš příznivým cenám komodit. Podíl celkových dotací na 1 ha obdělávané půdy je relativně stabilní a pohybuje se v rozmezí 6 500 Kč/ha.

Celková výše vyplacených dotací podniku stoupá a nejvyšších hodnot podnik dosahuje v roce 2018.

Tabulka 7-Finanční analýza Farmy B při započtení dotací

Farma B	2018	2019
ROC	0,124365862	0,35763216
Podíl na EBIT	7,263668697	4,817126789
Na 1 ha	3 486,85 Kč	15 080,86 Kč
Celkem	223 158,57 Kč	965 174,89 Kč

(Vlastní zpracování dle účetní závěrky uvedené v příloze)

Ukazatele ROC, podíl na EBIT ani výše dotací na 1 ha zde nejsou směrodatné z důvodu problematiky účtování dotačních podpor vysvětlené níže.

Velký rozdíl mezi přijímanými dotacemi souvisí tím, že rozhodnutí o dotacích od SZIF přichází zpravidla do poloviny roku následujícího, kdy už jsou účetní výkazy předchozího roku uzavřeny, tento rozdíl je tedy dán odlišným způsobem zaúčtování plateb mezi jednotlivými podniky a roky. V případě Farmy B je nutno k platbám roku 2018 připočítat navíc 534 000 Kč proplacených v roce 2019.

Vzhledem k tomu, že je známa částka, o jakou mají být platby za jednotlivé roky opraveny, lze provést přepočet alespoň za rok 2018. Celková výše plateb za rok 2018 je tedy 757 158,57 Kč, ukazatel ROC vychází 0,47, podíl na EBIT je 24,65 a platba na 1 ha je 11 830,6 Kč. Vzhledem k neexistenci dat pro porovnání jednotlivých let, lze komentovat pouze podíl na EBIT, který dosahuje velmi vysoké hodnoty, což je dáno zápornou hodnotou výsledku hospodaření EBIT.

Tabulka 8-Finanční analýza Farmy C při započtení dotací

Farma C	2015	2016	2017	2018	2019
ROC	0,071811361	0,129834143	0,234744388	0,448961763	0,278784337
Podíl na EBIT	2,844641101	130,32	1,002548234	2,275	4,649746193
Na 1 ha	7 573,30 Kč	11 494,09 Kč	9 728,01 Kč	16 358,83 Kč	13 599,92 Kč
Celkem	2 893 000,00 Kč	3 258 000,00 Kč	2 754 000,00 Kč	4 641 000,00 Kč	5 496 000,00 Kč

(Vlastní zpracování dle účetní závěrky uvedené v příloze)

Ukazatel ROC vykazuje zvyšující se tendenci, což mimo jiné souvisí se stále vyšší částkou čerpaných dotací. Výsledná hodnota ukazatele ROC je při započtení dotací v průměru o 0,18 Kč vyšší (rozdíl 77 %) oproti průměru ROC bez dotací, dotace mají tedy velký vliv na výši nákladů v podniku.

Podíl na EBIT v roce 2016 výrazně převyšuje ostatní výsledné hodnoty, to je dáno úrovní zisku, která byla -25 000 Kč.

Podíl dotací na 1 ha a celkových dotací poměrně kolísá, což je dle ujištění majitele způsobeno restrukturalizací ve firmě. V letech 2016-2018 obhospodařovala farma výrazně nižší výměry polí při vyšších počtech chovaných zvířat. V současné době (2019, 2020) se zvyšuje plocha obdělávaných polí oproti snižujícímu se počtu chovaných zvířat.

5.4 Nákladové kalkulace

Nákladová kalkulace byla provedena na základě vnitřních účetních dokladů, evidencí podniků a účetních výkazů, za použití vzorce prosté kalkulace uvedeného v metodice 3.12, dále vzorce pro výpočet nákladové kalkulace uvedeného v metodice 3.13 a dle rozčítací metody 3.14. Procentuální podíl hlavního výrobku vychází z normativu ÚZEI (2018). Veškeré výpočty nákladů a výnosů se týkají produkce pšenice ozimé, tato plodina byla vybrána z důvodu rozšířenosti. Pro porovnání nákladů a výnosů jednotlivých podniků byl zvolen rok 2019 jako referenční.

Tabulka 9-Nákladové kalkulace pěstování pšenice ozimé

Položky kalkulačního vzorce	Jednotky	Farma A	Farma B	Farma C
Nakoupená osiva a sadba	Kč/ha	2050	2800	3080
Vlastní osiva a sadba	Kč/ha	0	0	0
Nakoupená hnojiva	Kč/ha	3561	700	0
Vlastní hnojiva	Kč/ha	150	345	980
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha	3200	0	0
Ostatní přímý materiál	Kč/ha	263	378	543
Ostatní přímé náklady a služby	Kč/ha	7620	6854	5200
Pracovní náklady celkem	Kč/ha	3012	3456	4000
Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	Kč/ha	1079	2150	650
Náklady pomocných činností	Kč/ha	2439	2756	2048
Výrobní režie	Kč/ha	1987	2640	2000
Správní režie	Kč/ha	530	412	487
Vlastní náklady celkem	Kč/ha	25891	22491	18988
Podíl hlavního výrobku	%	88	88	88
Vlastní náklady výrobku	Kč/ha	22784,1	19792,1	16709,44
Vlastní náklady výrobku	Kč/t	3505,24	3383,26	5569,81

(Vlastní zpracování, ÚZEI, 2018)

Z nákladové kalkulace je zřejmé, že podniky Farma B a Farma C mají nižší celkové náklady na produkci pšenice ozimé, především z důvodu nevynakládání peněžních prostředků na prostředky ochrany rostlin a výrazně nižší nižších výdajů za nakoupená hnojiva. Je nutné zmínit vyšší náklady ekologicky hospodařících podniků na osiva, zde je vzhledem k požadavku na vysokou kvalitu a ochranu osiva cena vyšší oproti osivu používanému v konvenčním zemědělství. Naopak vlastní náklady na tunu výrobku vykazuje Farma A řádově nižší oproti Farmě C, a to z důvodu vyšší tunové výnosnosti uvedené v další tabulce. Z pohledu odpisů dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku je potřeba zabývat se pouze majetkem týkajícím se produkce pšenice ozimé. Z tohoto důvodu se pozornost vztahuje pouze k některým traktorům, sečkám, valníkům, strojům na úpravu půdy a skladovacím halám. Hodnota odpisů u Farmy B převyšuje ostatní podniky především z důvodu nižšího počtu obdělávaných hektarů, Farma C má nižší odpisy, kvůli vyššímu stáří, a tudíž odepsanosti používaných strojů.

5.5 Výnosové kalkulace

Výnosové kalkulace byly provedeny na základě vnitřních účetních dokladů společností dle vzorce výnosové kalkulace uvedené v metodice 3.15. Výše podpor a dotací byla vypočítána na základě sdělení majitelů podniků o pobíraných podporách, při výpočtu byl využit směnný kurz EUR/CZK pro rok 2019 uveřejněný na SZIF-2 (2019).

Tabulka 10-Výnosové kalkulace pěstování pšenice ozimé

Položky kalkulačního vzorce	Jednotky	Farma A	Farma B	Farma C
Hektarový výnos	t/ha	6,5	5,85	3
Tržby za hlavní výrobky RV	Kč/t	4500	5300	7100
Tržby za vedlejší výrobky RV	Kč/t	0	0	0
Podpory a dotace	Kč/t	812,1	1979,63	3302,9
Ostatní výnosy RV	Kč/t	0	0	0
Výnosy celkem	Kč/t	5312,1	7279,63	10 402,9

(Vlastní zpracování)

U výnosových kalkulací se výrazně promítá rozdíl mezi konvenčním a ekologickým zemědělstvím. Zatímco Farma A je schopna produkovat 6,5 t/ha pšenice ozimé, Farma C se drží průměru 3 t/ha. Farma B v tomto případě vybočuje z důvodu čerpání vstupů z minulých let v rámci konvenčního zemědělství. Lze očekávat, že i v případě Farny B bude hektarový výnos v příštích letech výrazně nižší.

Za pozornost ale stojí realizační cena, která se pohybuje u BIO pšenice o 2600 Kč za tunu vyšší než u pšenice z konvenčního zemědělství. Celkové výnosy na tunu tak mají ekologičtí zemědělci vyšší.

Tabulka 11-Výše dotací a podpor týkajících se pěstování pšenice ozimé pro jednotlivé podniky

Podpory a dotace			
Kč/ha	Farma A	Farma B	Farma C
SAPS	3394,11 Kč	3394,11 Kč	3394,11 Kč
Greening	1884,30 Kč	1884,30 Kč	1884,30 Kč
EZ pšenice			4630,3 Kč
PO pšenice		6302,4 Kč	
Celkem	5278,41 Kč	11580,81 Kč	9908,71 Kč

(Vlastní zpracování podle EAGRI-6 (2019) a CMSZP (2019))

Z tabulky 11 podpor a dotací vychází, že nejvyšší přímé podpory dostává Farma B jakožto podnik v PO, to je ovlivněno vyšší náročností začátků podnikání v EZ, podnik musí splňovat ekologické požadavky hospodaření, ale výsledný produkt nesmí prodávat jako bioprodukt, jeho realizační cena je tedy logicky nižší. Z tohoto důvodu je výše příspěvků nastavena v této hladině. Přechodné období bude trvat pouze dva roky, z dlouhodobého hlediska lze tedy porovnávat pouze Farmu C a Farmu A. Farma C dostává ročně 1,88x vyšší částku na přímých platbách než Farma A, což je ovlivněno platbou za EZ, platby SAPS a za Greening jsou srovnatelné.

Tabulka 12-Zisk z 1 ha vlastního výrobku pšenice ozimé při započtení dotací

Zisk v Kč z 1 ha vlastního výrobku pšenice ozimé při započtení dotací	
Farma A	11744,31 Kč
Farma B	22793,71 Kč
Farma C	14499,27 Kč

(Vlastní zpracování)

Tabulka 13-Zisk z 1 ha vlastního výrobku pšenice ozimé bez započtení dotací

Zisk v Kč z 1 ha vlastního výrobku pšenice ozimé bez dotací	
Farma A	6465,9 Kč
Farma B	11212,9 Kč
Farma C	4590,56 Kč

(Vlastní zpracování)

Z tabulky 12 zisku v Kč z 1 ha vlastního výrobku pšenice ozimé při započtení dotací lze jednoznačně vysledovat, že zemědělec v PO generuje zisky nejvyšší, tato fáze je ovšem pouze dočasná. Z dlouhodobého pohledu přesto Farma C jakožto zemědělec hospodařící v EZ generuje vyšší zisky oproti konvenčně hospodařící Farmě A a to o 2754,96 Kč na hektar. To odpovídá o 23,46 % vyšší ziskovosti u EZ.

Pokud ovšem dojde k odečtení dotačních podpor v tabulce 13, ukazuje se, že konvenční zemědělství dosahuje vyššího zisku na 1 ha. Což je dáno vyšším hektarovým výnosem. Pozitivním znakem je, že všechny podniky jsou schopny dosahovat kladného zisku i bez dotačních titulů. Zajímavým ukazatelem je podíl dotačních titulů na celkovém zisku z ha pšenice ozimé. U Farmy A odpovídá 44,9 %, u Farmy B 50,8 % a u Farmy C 68,3 %. Lze tedy konstatovat, že ekologické zemědělství je svým podílem čerpaných dotačních titulů na zisku, respektive celkovou ekonomickou efektivitou mnohem více závislé na dotačních podporách. U podniku v přechodném období je tato závislost

srovnatelnější s podnikem konvenčně hospodařícím, což je zde dáno čerpáním vstupů z minulých let hospodaření na polích v rámci konvenčního zemědělství a vyšší realizační cenou produkce než v konvenčním zemědělství.

6 Výsledky

6.1 Porovnání jednotlivých farem

Pro porovnání všech výše vypočítaných ukazatelů finanční analýzy za jednotlivé roky mez podniky byl použit aritmetický průměr. Z důvodu zjednodušení porovnání velkého množství hodnot. Dále budou jednotlivé farmy porovnány na základě vývoje kolísání hodnot oproti aritmetickému průměru hodnot získaného z finanční analýzy.

Tabulka 14-Průměr hodnot finanční analýzy bez započtení dotací pro jednotlivé podniky

Průměr	Farma A	Farma B	Farma C
ROA	6,53 %	3,02 %	2,54 %
ROS	9,40 %	5,80 %	6,57 %
ROC	0,083717339	0,02081203	0,052744256
ROE	8,43 %	-189,98 %	15,30 %
Likvidita III.	1,734420574	0,632545485	1,699907569
Likvidita II.	1,175464833	0,632545485	1,321430059
Likvidita I.	0,833764778	0,52622406	0,049287658
ČPK	13 638 000,00 Kč	-425 834,43 Kč	5 013 800,00 Kč
Obrat aktiv	0,701862454	0,32002998	0,543650395
Doba obratu zásob	113,2268707	0	46,76814242
Doba obratu pohledávek	69,05368896	23,05023421	225,0087142

(Vlastní zpracování dle účetních závěrek uvedených v příloze)

Při porovnávání jednotlivých podniků mezi sebou je nutné počítat s více faktory. Farma A a Farma C mají oproti Farmě B velkou výhodu, jelikož se jedná o zavedené podniky s historií, zatímco Farma B vznikla teprve v roce 2017, proto si s sebou nese i ve finanční analýze veškeré těžkosti spojené se začátky podnikání (obzvláště v tak specifickém odvětví jako je ekologické zemědělství). Další faktorem je orientace Farmy C kromě rostlinné výroby také na výrobu živočišnou, ta je v dnešní době spojena s mnoha problémy, konkrétně lze zmínit nízkou úroveň výkupních cen mléka a masa u chovaného skotu při velmi vysokých nákladech na krmivo, vybavení kravínů, ale i osobních a mzdových nákladů. Farma C je tedy oproti Farmě A značně znevýhodněna, avšak díky

tomuto faktoru je možné zkoumat, jakým způsobem ovlivňuje živočišná výroba celé hospodaření podniku.

Ukazatel ROA u Farmy A v průměru zásadně převyšuje výsledné hodnoty u podniků Farma B a Farma C, v případě Farmy C jsou hodnoty více než 2x nižší. To svědčí o efektivnější rentabilitě aktiv u Farmy A.

Ukazatel ROS a ROC opět vykazuje nejvyšší hodnoty u Farmy A, rozdíl je však nižší než v případě ROA, horší rentabilita nákladů u Farmy C je způsobena úsekem živočišné výroby.

Z pohledu ROE má význam hodnotit pouze Farmu C a Farmu A, hodnota vycházející u Farmy B je nesměrodatná a vychází z již zmíněné problematiky začátku podnikání. Farma C dosahuje téměř dvojnásobné hodnoty rentability vlastního kapitálu oproti Farmě A což je dáno především signifikantně nižší hladinou vlastního kapitálu.

Rozdíl mezi likviditou III. a II. stupně mezi Farmou C a Farmou A není nijak zásadní a obě farmy se pohybují v doporučených hodnotách, naproti tomu Farma B doporučené hodnoty (min. 1) nedosahuje. V případě likvidity prvního stupně splňují, respektive výrazně převyšují doporučené hodnoty Farma A a Farma B, Farma C disponuje dle účetních závěrek malým množstvím peněžních prostředků a doporučené hodnoty 0,2 zdaleka nedosahuje.

Nejvyšší hodnoty ČPK dosahuje Farma A, při porovnání s Farmou C dosahuje výrazně vyšší hladiny oběžných aktiv.

U obratu aktiv nedosahuje žádná z firem minimální doporučené hodnoty 1, nejvíce se jí blíží Farma A s hodnotou 0,7.

Doba obratu zásob je u Farmy B nulová, jelikož podnik nemá žádné zásoby, Farma C dosahuje více než 2x nižších hodnot oproti Farmě A, dlouhá doba obratu zásob ale v zemědělství není nijak zásadní.

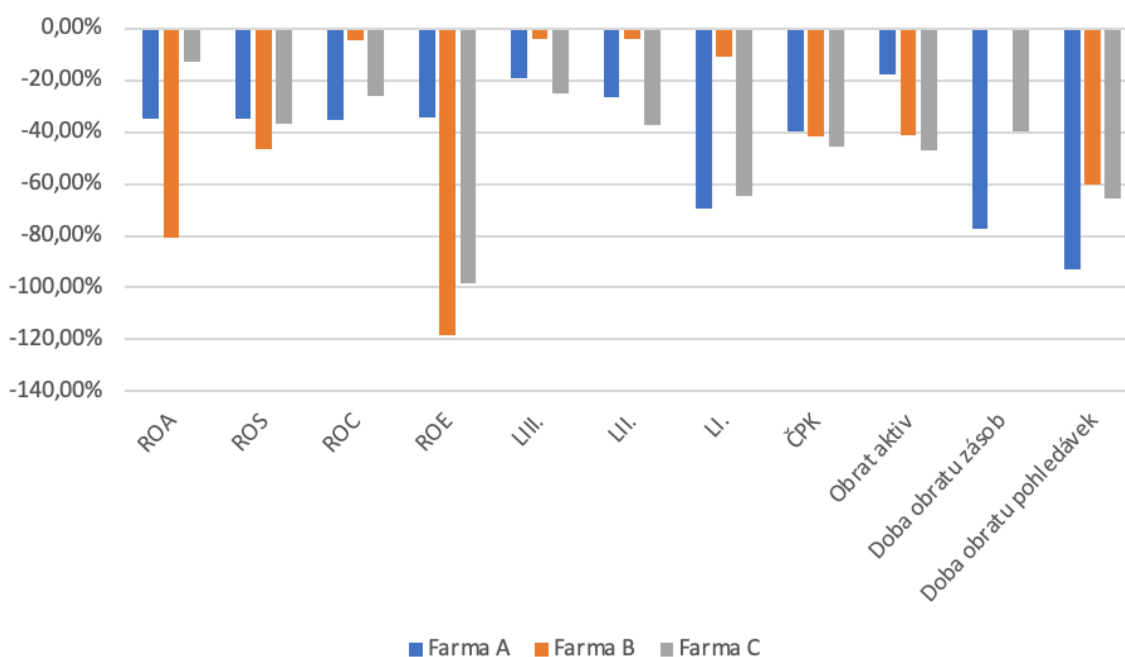
Nejlepší hodnoty doby obratu pohledávek dosahuje Farma B, kdy jsou pohledávky splaceny v průměru za méně než měsíc. U Farmy A lehce převyšují dvouměsíční lhůtu a u Farmy C se doba splacení pohledávek pohybuje do necelých 8 měsíců, tento jev je způsoben dlouhodobými kontrakty u Farmy C a opět nemusí být interpretován negativně.

Tabulka 15-Nejnižší hodnoty vycházející z finanční analýzy bez započtení dotací a změna oproti průměru u jednotlivých podniků

Nejnižší hodnoty	Farma A	Změna oproti průměru	Farma B	Změna oproti průměru	Farma C	Změna oproti průměru
ROA	4,26 %	-34,76 %	-0,58 %	-80,79 %	-2,86 %	-12,60 %
ROS	6,13 %	-34,79 %	-3,09 %	-46,72 %	-4,16 %	-36,68 %
ROC	0,054102299	-35,38 %	-0,01985511	-4,60 %	-0,03892972	-26,19 %
ROE	5,52 %	-34,52 %	-414,68 %	-118,28 %	0,24 %	-98,43 %
Likvidita III.	1,398373196	-19,38 %	0,607296233	-3,99 %	1,276393503	-24,91 %
Likvidita II.	0,86269722	-26,61 %	0,607296233	-3,99 %	0,831613658	-37,07 %
Likvidita I.	0,255011136	-69,41 %	0,468170647	-11,03 %	0,017349575	-64,80 %
ČPK	8 228 000,00 Kč	-39,67 %	- 602 491,69 Kč	-41,48 %	2 719 000,00 Kč	-45,77 %
Obrat aktiv	0,576368876	-17,89 %	0,188880093	-40,98 %	0,288840694	-46,87 %
Doba obratu zásob	200,7988873	-77,34 %	0	0 %	65,29015881	-39,60 %
Doba obratu pohledávek	133,1446541	-92,81 %	36,95431202	-60,32 %	372,8218903	-65,69 %

(Vlastní zpracování dle účetních závěrek uvedených v příloze)

Graf 7-Grafické znázornění poklesu nejnižších hodnot oproti průměru hodnot z finanční analýzy bez dotací

(Vlastní zpracování)

V tabulce 15 je zobrazena vždy nejnižší vypočítaná hodnota u jednotlivých podniků a ukazatelů. V rámci zjednodušení srovnání jsou tyto hodnoty porovnávány s aritmetickým průměrem výsledných hodnot finanční analýzy, procentuální rozdíl nejnižších hodnot oproti hodnotám průměrným je následně zobrazen jak v tabulce, tak v grafu 7. U ukazatele ROA vykazuje nejvyšší propad Farma B (-80,79 %). K nejvyššímu propadu hodnot dochází u ROE jak u Farmy B, tak u Farmy C. U likvidity I. stupně je nejvyšší propad u Farmy A (-69,41 %) a Farmy C (-64,8 %). Největší změny oproti průměru dosahuje Farma A také u doby obratu zásob a doby obratu pohledávek (-77,34 % a -92,81 %). Je nutno zmínit, že tyto změny oproti průměru u všech firem jsou výrazné, ale kromě nově vznikajícího podniku Farma B jen zřídka kdy převyšují propad o 60 %. Propady jsou tedy nižší oproti nárůstům vůči průměrným hodnotám uvedeným níže.

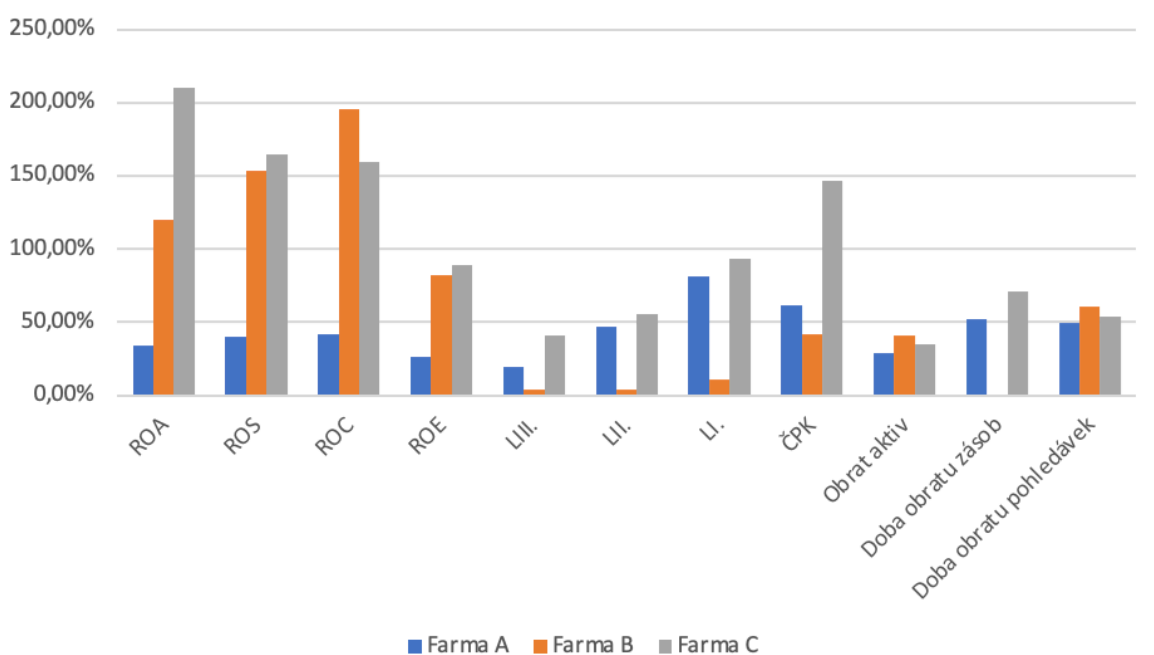

Tabulka 16-Nejvyšší hodnoty vycházející z finanční analýzy bez započtení dotací a změna oproti průměru u jednotlivých podniků

Nejvyšší hodnoty	Farma A	Změna oproti průměru	Farma B	Změna oproti průměru	Farma C	Změna oproti průměru
ROA	8,77 %	34,30 %	6,63 %	119,54 %	7,87 %	209,84 %
ROS	13,15 %	39,89 %	14,69 %	153,28 %	17,41 %	164,99 %
ROC	0,11849432	41,54 %	0,061479176	195,40 %	0,137087561	159,90 %
ROE	10,67 %	26,57 %	34,72 %	81,72 %	28,92 %	89,02 %
Likvidita III.	2,0625	18,92 %	0,657794736	3,99 %	2,399320113	41,14 %
Likvidita II.	1,726036741	46,84 %	0,657794736	3,99 %	2,055977337	55,59 %
Likvidita I.	1,513277555	81,50 %	0,584277473	11,03 %	0,095410765	93,58 %
ČPK	21 987 000,00 Kč	61,22 %	- 249 177,16 Kč	41,48 %	12 349 000,00 Kč	146,30 %
Obrat aktiv	0,905665208	29,04 %	0,451179868	40,98 %	0,731655805	34,58 %
Doba obratu zásob	54,85022466	51,56 %	0	0 %	13,49594062	71,14 %
Doba obratu pohledávek	34,97005988	49,36 %	9,146156411	60,32 %	104,3072165	53,64 %

(Vlastní zpracování)

Graf 8-Grafické znázornění nárůstu nejvyšších hodnot oproti průměru hodnot z finanční analýzy bez dotací

(Vlastní zpracování)

V tabulce 16 je zobrazena vždy nejvyšší vypočítaná hodnota u jednotlivých podniků a ukazatelů. V rámci zjednodušení srovnání jsou tyto hodnoty porovnávány s aritmetickým průměrem výsledných hodnot finanční analýzy, procentuální rozdíl nejvyšších hodnot oproti hodnotám průměrným je následně zobrazen jak v tabulce, tak v grafu 8. Nejvyššího nárůstu oproti průměru dosahuje u ROA Farma C (209,84 %) u ROS je to opět Farma C (164,99 %) a Farma B (153,28 %). Ukazatel ROC vykazuje nejvyšší změnu u Farmy B (195,40 %) a u Farmy C (159,9 %). Další významný nárůst je u Farmy C (89,02 %) a Farmy B (81,72 %) u ukazatele ROE. Likvidita I. stupně vykazuje nejvyšší změnu oproti průměrným hodnotám u Farmy C (93,58 %) a Farmy A (81,5 %), Farma C také vykazuje nejvyšší zlepšení hodnot u doby obratu zásob (71,14 %). Opět je nutno říct, že změny oproti průměru jsou poměrně významné, zvláště u zavedeného podniku Farma C.

Tabulka 17-Průměr hodnot vycházejících z finanční analýzy se započtením dotací pro jednotlivé podniky

Průměr	Farma A	Farma B	Farma C
ROC bez dotací	0,083717339	0,02081203	0,052744256
ROC s dotacemi	0,235112899	0,240999011	0,232827199
Podíl na EBIT	1,900553721	6,040397743	28,21838711
Na 1 ha	6 872,24 Kč	9 283,86 Kč	11 750,83 Kč
Celkem	5 809 000,00 Kč	594 166,73 Kč	3 808 400,00 Kč

(Vlastní zpracování)

Při zprůměrování výsledků z finanční analýzy při započtení dotačních podpor se paradoxně ukazuje, že konvenčně hospodařící Farma A dosahuje lepších výsledků ROC s dotacemi i bez dotací, v případě ROC bez dotací je tento rozdíl značně vyšší. Tento jev je ovšem způsoben vyšší nákladovostí živočišné výroby u Farmy C oproti relativně výnosnému pěstování zeleniny u Farmy A. Lze vysledovat velký vliv dotací na ROC u všech podniků, přičemž nejvyšší vliv dotací na rentabilitu nákladů lze pozorovat u Farmy B (91,36 %)

Podíl na EBIT vychází nejnižší u Farmy A, lze ovšem konstatovat, že i podíl 1,9 je velmi vysoký. Výsledky podílu dotací na EBIT Farmy B a Farmy C jsou ovšem mnohem vyšší, zde je to dáno nižšími výslednými hodnotami EBIT.

Přepočet dotací na 1 ha potvrzuje vyšší platby ekologickým zemědělcům, kdy Farma C dosahuje téměř dvojnásobné výše dotačních podpor na 1 ha oproti Farmě A.

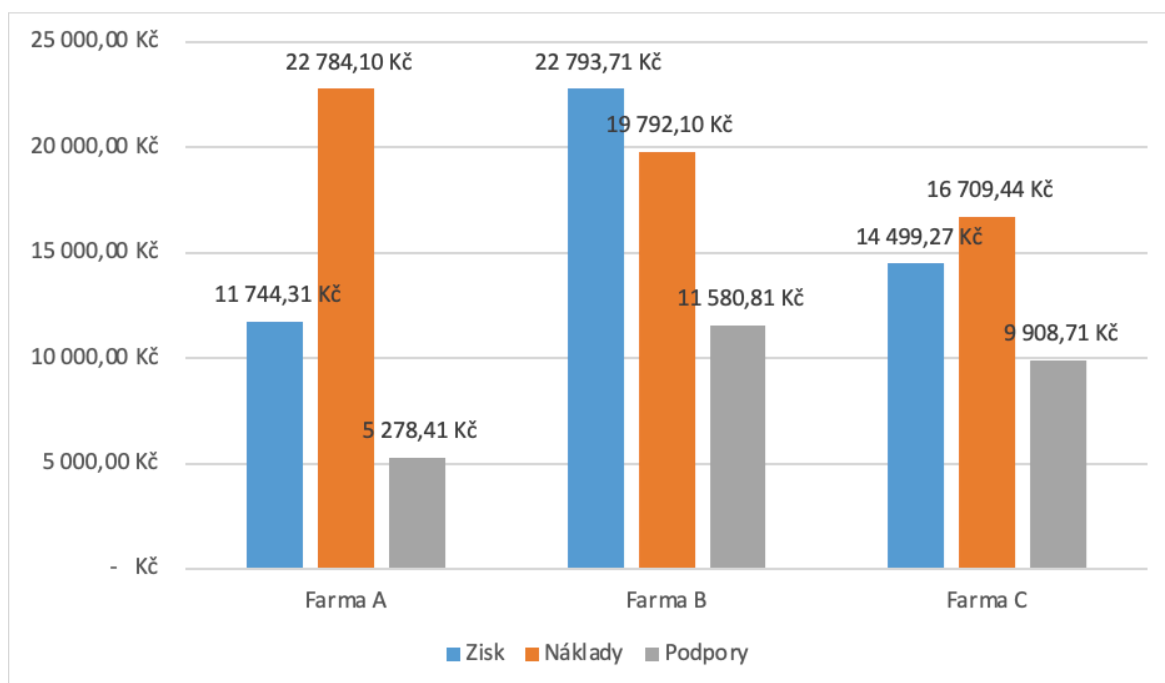
Celková výše dotací je nejvyšší u Farmy A, což je způsobeno největší obdělávanou plochou.

6.2 Grafické porovnání

Následující graf 9 porovnává výši zisku, nákladů a podpor mezi 3 podniky. Nejvyššího zisku z 1 ha pšenice ozimé dosahuje Farma B (podnik v PO), po skončení PO je zde ovšem předpoklad snížení zisku na úroveň podobnou Farmě C (podnik dlouhodobě operující v EZ), Farma C dosahuje oproti Farmě A o 23,46 % vyšší ziskovosti. Konvenční hospodaření Farmy A tedy dosahuje nejnižšího zisku při nejvyšších nákladech (ty jsou ovlivněny především vysokými náklady na nakoupená hnojiva a prostředky ochrany

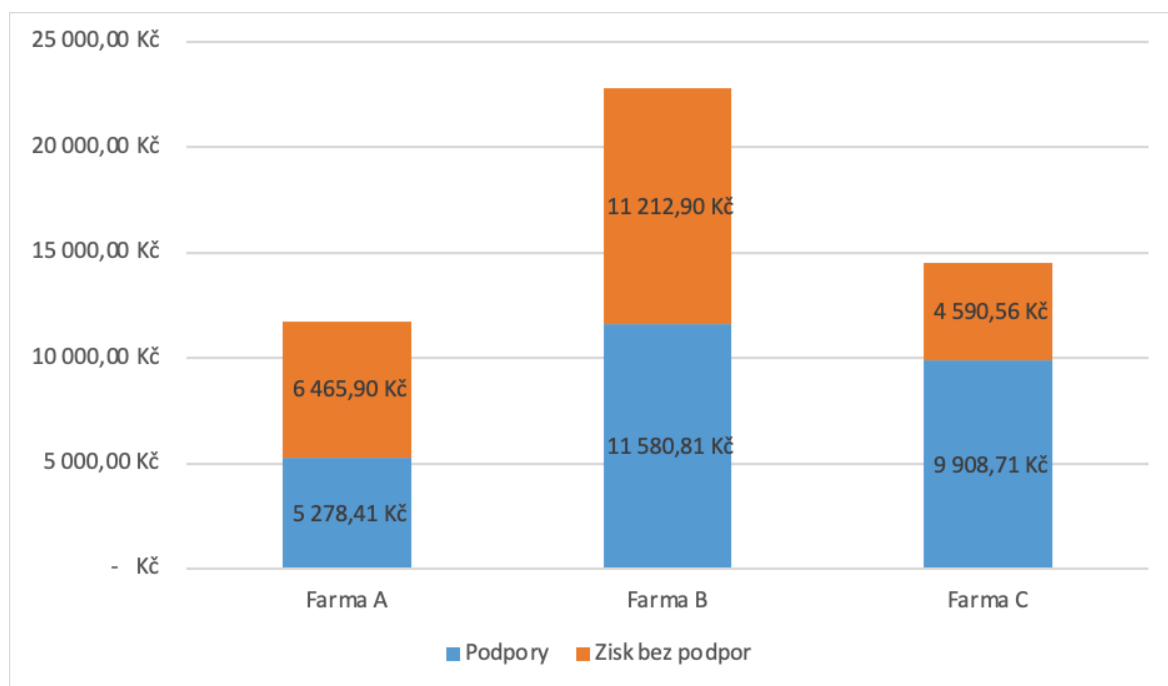
roślin). Druhé nejvyšší hodnoty nákladů dosahuje Farma B (zde je to způsobeno nižší obdělávanou plochou, a tedy po přepočtu vyššími režijními, odpisovými, mzdovými a dalšími náklady). Farma C má při pěstování náklady nejnižší, oproti Farmě A jsou náklady o 26,67 % nižší. Nejvyšších podpor dosahuje podnik Farma B jakožto podnik v PO, to je dáno nutností dodržovat po 2 roky (v případě pšenice) standardy ekologického zemědělství bez možnosti prodávat výsledný produkt jako bio a s tím spojenou vyšší cenou. Farma C získává oproti Farmě A o 46,73 % vyšší roční dotační podpory.

Graf 9-Porovnání výše zisku, nákladů a podpor v Kč z 1 ha pšenice ozimé u jednotlivých podniků

(Vlastní zpracování)

Graf 10-Podíl dotací a podpor na zisku v Kč na 1 ha pšenice ozimé u jednotlivých podniků

(Vlastní zpracování)

Z grafu 10 lze vysledovat výši zisku bez podpor, která je opět nejvyšší u Farmy B, je to způsobeno zaprvé nejvyšší částkou podpor a dále využitím vstupů v rámci konvenčního zemědělství z minulých let (umocněných faktorem velmi kvalitní půdy, na které Farma B hospodaří), kdy podnik dosahuje vyšších výnosů než Farma C při vyšší výkupní ceně oproti konvenčně pěstované pšenici.

Jasně tedy vyplývá, že konvenčně hospodařící Farma A dosahuje nejnižšího zisku z 1 ha pšenice ozimé, jak oproti zemědělcům hospodařícím dočasně v PO, tak oproti zemědělcům v EZ.

Při odečtení dotačních podpor konvenčně hospodařící Farma A dosahuje vyššího zisku oproti ekologicky hospodařící Farmě C. Konvenční zemědělství je z pohledu zisku méně závislé na dotačních podporách, díky vyššímu výnosu. Tato výhoda se může projevit jako strategická v případě změn v dotační politice ČR nebo EU. Pokud by byly výrazně sníženy případně úplně zrušeny finanční podpory zemědělství, stalo by se ziskovějším konvenční zemědělství.

Podíl dotací a podpor na celkovém zisku z 1 ha pšenice ozimé je následující. U Farmy A odpovídá 44,9 %, u Farmy B 50,8 % a u Farmy C 68,3 %. Tyto data potvrzují vyšší závislost ekologického zemědělství na dotacích a podporách při dosažení vyššího celkového zisku.

6.3 Porovnání vývoje cen s náklady

Následující tabulky 18 a 19 ukazují zisk z 1 ha pšenice ozimé ovlivněný změnami realizační ceny. Vlastní náklady výrobku společně s podporami a dotacemi a hektarovým výnosem zůstávají konstantní a vycházejí z tabulek 9 a 10 nákladových a výnosových kalkulací.

Tabulka 18-Porovnání vlivu změny výkupních cen pšenice ozimé na zisk u Farmy A

Farma A		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vlastní náklady výrobku	Kč/ha	22 784,10	22 784,10	22 784,10	22 784,10	22 784,10	22 784,10
Podpory a dotace	Kč/ha	5 278,41	5 278,41	5 278,41	5 278,41	5 278,41	5 278,41
Hektarový výnos	t/ha	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5
Realizační cena	Kč/t	4 321	3 703	3 820	4 096	4 345	4 860
Zisk	Kč/ha	10 580,81	6 563,81	7 324,31	9 118,31	10 736,81	14 084,31

(Vlastní zpracování podle CZSO, 2020 a KAACK, 2020)

Cena potravinářské pšenice z konvenčního zemědělství je z dlouhodobého pohledu relativně stabilní a dlouhodobě se pohybuje v intervalu 3 700-4 900 Kč (tento interval je sice široký, výraz relativně stabilní je ovšem zvolen úmyslně, protože za posledních 10 let nedošlo k výraznému nárůstu výkupní ceny pšenice ozimé). I při poklesu ceny je podnik Farma A schopen dosahovat zisku, zvrát by nastal, pokud by cena pšenice poklesla na úroveň 2 693,18 Kč, při této ceně by byl zisk nulový.

Při porovnání s tabulkou zisku z 1 ha pšenice u Farmy C je vidět, že zisk z pěstování konvenční pšenice je řádově nižší. Průměrný zisk se u Farmy A pohybuje ve výši 9 734,7 Kč, zatímco u Farmy C je 14 449,3 Kč. Farma C tedy z dlouhodobého pohledu dosahuje o 32,86 % vyššího zisku při pěstování biopšenice.

Tabulka 19-Porovnání vlivu změny výkupních cen biopšenice ozimé na zisk u Farmy C

Farma C		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vlastní náklady výrobku	Kč/ha	16 709,44	16 709,44	16 709,44	16 709,44	16 709,44	16 709,44
Podpory a dotace	Kč/ha	9 908,71	9 908,71	9 908,71	9 908,71	9 908,71	9 908,71
Hektarový výnos	t/ha	3	3	3	3	3	3
Realizační cena	Kč/t	6 900	7 200	7 600	7 500	7 100	6 200
Zisk	Kč/ha	13 899,27	14 799,27	15 999,27	15 699,27	14 499,27	11 799,27

(Vlastní zpracování podle interních výkazů Farmy C)

Z tabulky 19 je patrná kolísavost výkupních cen potravinářské biopšenice, od roku 2017 vykazují ceny snižující se trend, který je zmíněn v dalším odstavci. Nejvyšších hodnot dosahovala realizační cena v roce 2017-7 600 Kč/t a nejnižší hodnoty v roce 2020-6 200 Kč/t, oproti nejvyšší hodnotě se tedy jedná o pokles o 18,5 %. Pokles realizační ceny ovšem není tak vysoký, aby výsledná produkce pšenice byla ztrátová. Bod nulového zisku by byl dosažen při výkupní ceně 2 266,9 Kč, to je o 426,27 Kč méně než bod nulového zisku u Farmy A, to je dáno výší dotačních podpor, kdy Farma C je méně závislá na výkupní ceně produktu.

Při konzultaci s majitelem Farmy C a pracovníkem nejmenované společnosti, zabývající se výkupem bioproduktů, vyjádřily obě strany předpoklad dalšího poklesu výkupních cen bioproduktů. Nelze jasně vysledovat příčinu tohoto trendu, lze ovšem předpokládat, že je to dáno přibývajícím počtem farem zabývajících se EZ. Trh s ekologickými produkty, obzvláště v ČR je velmi malý, což dokládá i nemožnost dohledání výkupních cen ekologické produkce pšenice ozimé na internetu, respektive na burze. Vzhledem k velmi malému trhu s ekologickými produkty vyplývá, že při nárůstu produkce oproti nezvyšující se poptávce klesá výkupní cena.

Již zmíněná nemožnost získání výkupních cen bioproduktů veřejně dostupnou cestou si vyžádala využití cen, za které realizovala Farma C prodeje svých výrobků. Obecně jsou výkupní ceny závislé na kvalitativních parametrech, zejména na obsahu dusíku a lepku. Ceny potravinářské biopšenice se pohybují v rozptylu mezi 5 600-8 500

Kč. Výkupní cena krmné pšenice (pšenice s nižšími kvalitativními parametry) se mezi lety 2015-2019 pohybovala řádově okolo 5 600 Kč, v roce 2020 došlo k poklesu na 4 900 Kč.

Problém snižující se výkupní ceny pšenice vede ekologické zemědělce k úvaze, jakým způsobem zabránit snižování zisku a zhoršující se rentabilitě ekologického pěstování plodin. Jedním z možných řešení je intenzivnější způsob hnojení za účelem zvýšení výnosu. Výnos je v EZ na rozdíl od konvenčního zemědělství velmi variabilní a může se přibližovat, v případě intenzivního hnojení, hodnotám v konvenčním zemědělství. Zde ovšem narážíme na problematiku základní filozofie ekologického zemědělství, tou je extenzifikace zemědělské výroby, myšlenka intenzifikace výroby tedy základní filozofii ekologického zemědělství odporuje.

7 Závěr

Prvním dílčím cílem byla definice EZ. EZ lze definovat jako legislativně pevně ukotvený systém, dodržující daná pravidla a normy. Tento systém se snaží o hospodaření v souladu s přírodou a životním prostředím. Výsledkem ekologického hospodaření jsou kvalitní biopotraviny bez chemických reziduí. Mezi hlavní zásady EZ patří nevyužívání chemicko-syntetických látek, využívání místních zdrojů, udržování a zlepšování úrodnosti půdy nebo snaha o dodržování kvalitních životních podmínek pro chovaná zvířata. V rámci udržování čistoty na hospodařených polích od plevelu využívá EZ principy časté práce s půdou (podmítka, orba).

V rámci rozboru dotačních programů podporující EZ lze zmínit jeden hlavní, jedná se o přímé platby zemědělcům v EZ. Pokud se podnikatel, respektive zemědělec rozhodne přejít do EZ, musí podstoupit vstupní proces. Základem je uzavření 5letého závazku podáním žádosti na vstup do EZ a následné každoroční podání žádosti o poskytnutí dotace. Stručně nastíněný proces pro žadatele. Žadatel přihlásí jednotlivé půdní bloky, na kterých hodlá hospodařit, na příslušné regionální pracoviště LPIS. Žadatel vybere kontrolní organizaci (KEZ o.p.s., ABCERT AG a další), s tou podepíše smlouvu, kontrolní organizace následně provede vstupní kontrolu u žadatele. Na Ministerstvo zemědělství doručí žadatel žádost o registraci do EZ. V den doručení bezchybné žádosti na Ministerstvo zemědělství se žadatel stává osobou podnikající v EZ v rámci PO a tento status je mu připsán na všechny nahlášené půdní bloky. PO v případě jedno a dvouletých kultur trvá 24 měsíců před výsevem a v případě trvalých kultur 36 měsíců před sklizní, po uplynutí této doby se stává zemědělec osobou hospodařící v EZ a své produkty může prodávat jako bioprodukty.

V tomto odstavci budou nastíněny konkrétní podmínky EZ v rámci čerpání přímých plateb. Nutno podotknout, že se nejedná o veškeré podmínky, a i v této práci byly nastíněny pouze podmínky obecné, dále jsou totiž rozlišovány i konkrétní podmínky pro pěstování jednotlivých plodin. Žadatel musí být zemědělským podnikatelem, musí být registrován v EZ, nesmí hospodařit souběžně v konvenčním režimu a režimu EZ/PO. Žadatel musí na půdě registrované v EZ plnit podmínky o EZ v plném znění. Mezi další podmínky patří, povinnost vedení evidence o hnojivech, přípravcích na ochranu rostlin, dodržování minimální zemědělské činnosti a další.

Při vypracování praktické části, respektive finanční analýzy bez započtení dotací, bylo zjištěno, že naměřené hodnoty u podniků v průběhu let ve většině případů velmi kolísají. U Farmy A lze pozorovat postupné zhoršení rentability nákladů při konstantní nebo velmi málo rostoucí výkupní ceně zemědělských komodit. U Farmy B tento trend nelze potvrdit vzhledem k nedostatku dat, opakem je Farma C, kde se rentabilita nákladů s časem zvyšuje, počáteční zkoumané roky byly totiž spojeny s velmi nízkými výkupními cenami masa a mléka a dále s restrukturalizací firmy. V obecné rovině lze však kolísavost naměřených dat vysvětlit specifikem zemědělského podnikání. Každý rok je v zemědělství jiný a jeho vývoj nelze dopředu odhadnout, někdy je úroda vzhledem k počasí velká, jindy malá. Pokud je úroda velká, je přetlak nabídky a cena klesá, náklady ovšem zůstávají konstantní, nebo se jejich výše v průběhu let zvyšuje. V posledních letech jsou zemědělci velmi ovlivněni výraznou nestálostí počasí, kdy není výjimkou, že část RV je poničena či úplně zničena pozdními jarními mrazy, případně holomrazy v zimě.

Ve finanční analýze při započtení dotací byl potvrzen významný vliv dotací na ROC a na podíl celkových dotací na EBIT. Ukazatel ROC při připočtení dotací vykazoval u zavedených podniků Farma A a Farma C zvýšení rentability nákladů o 64,39 % (Farma A), 77,35 % (Farma C) u Farmy B dokonce o 91,36 %. Nejvyššího průměrného podílu dotací na EBIT dosáhla Farma C (28,22) a Farma B (6,04), přičemž nejvyšší absolutní částku dotací dostává ročně v průměru Farma A (5 809 000 Kč).

Při kalkulaci nákladů na 1 ha pšenice ozimé byl poměrně logický předpoklad vyšší nákladovosti u konvenčního zemědělství, způsobené především vynakládáním peněžních prostředků na umělá hnojiva a prostředky ochrany rostlin, tento předpoklad se potvrdil. Zavedený podnik Farma C dosahuje na 1 ha vlastního výrobku pšenice ozimé o 26,67 % nižší náklady než Farma A. Pokud ovšem dojde k přepočtu nákladů na 1 tunu vlastního výrobku, pak dosahuje nižších nákladů Farma A a to o 37,1 %. Nižší náklady na 1 tunu vlastního výrobku jsou způsobeny vyšším výnosem u konvenčních zemědělců, kdy v případě Farmy A dosahuje výnos 6,5 t/ha, zatímco u Farmy C pouze 3 t/ha.

Zajímavá situace nastává při výnosových kalkulacích, výkupní ceny biopšenice jsou výrazně vyšší oproti konvenčně pěstované pšenici ozimé, dále zemědělci v EZ dosahují vyšších dotačních podpor, celkový zisk z 1 ha pšenice ozimé je tedy u ekologických zemědělců vyšší, konkrétně o 23,46 %. Velkou roli v ziskovosti EZ ale hrají dotace. Dotace sice neurčují, zda u pšenice ozimé dosáhnou zemědělci v EZ zisk nebo ztrátu, ale významně ovlivňují výši zisku. V případě Farmy C a Farmy B byl podíl dotací

na celkovém zisku z 1 ha pšenice ozimé 68,3 % a 50,8 %, u konvenčně hospodařící Farmy A byl tento podíl nižší a to 44,9 %.

Potvrzuje se tedy, že ekologický způsob hospodaření má v případě pšenice ozimé ekonomický smysl, protože zemědělec v EZ dosahuje vyššího zisku. Tuto situaci lze hodnotit jako pozitivní, ekologické zemědělství má výrazně lepší dopad na krajinu a přírodu obecně. Nedochozí k používání umělých hnojiv ani prostředků ochrany rostlin, půda tedy není zatížena rezidui z chemických přípravků a nehrozí ani riziko znečištění povrchových nebo spodních vod. V obecné rovině lze říct, že EZ se snaží o vyšší harmonii s přírodou, jeho cílem není dokonale čisté pole ošetřené chemickými přípravky, cílem je, aby cílená rostlina byla na poli nejsilnější, pro zbavení se plevelu využívají ekologičtí zemědělci frekventovanější práci s půdou (častá orba, podmítka a další operace). Konvenční zemědělství se snaží o pravý opak, minimalizovat množství vstupů na pole, tzv. mimo jiné minimalizovat vjezd traktorů na pole. Dokázaná vyšší ziskovost EZ tedy může odpovědět mnoha zemědělcům na otázku, zda by nebylo výhodnější do EZ z konvenčního zemědělství přejít.

V případě Farmy A je situace vstupu do EZ komplexnější. Farma A se kromě pěstování pšenice, ječmene a řepky soustředí také na pěstování zeleniny a okopanin, jmenovitě brambor a cibule. Pěstování zeleniny a okopanin v rámci ekologického hospodaření je velmi složité, protože riziko poškození porostu škůdci a plevelem je vyšší než u pěstování pšenice a dalších podobných plodin, zároveň jsou u zeleniny a okopanin řádově vyšší hektarové náklady, při poškození porostu tedy hrozí závažné ekonomické ztráty. Tato skutečnost byla potvrzena všemi majiteli zkoumaných farem a lze podložit i daty, kdy okopaniny a zelenina tvoří pouze 0,75 % struktury obdělávané půdy v EZ. Nelze tedy Farmě A doporučit transformaci celého podniku do EZ. Řešením by bylo vyčlenění části obdělávaných polí do samostatné firmy, tato firma by vstoupila do PO a následně do EZ, pro začátek by bylo nejvýhodnější vložit do firmy pouze menší plochu polí, například 50 ha ideálně menších a rozmístěných po celé obdělávané ploše, aby byla obsáhnuta většina různorodých vlastností obdělávaných polí. V průběhu PO by byly sledovány výnosy a celkové chování polí (čistota pole, laboratorní testy přítomnosti základních živin), následně po ustálení a hospodaření na vybraných polích v rámci EZ by se průběžně vyhodnocovala ekonomika porovnáváním s konvenčním hospodařením Farmy A. V případě ekonomické efektivnosti hospodaření EZ by mohla být do EZ převedena polovina obdělávaných polí, tedy přibližně 450 ha s tím, že by se nově vzniklá

farma zabývala především pěstováním pšenice, ječmene, ovsa a triticales, dále případně jetelem a dalšími plodinami v rámci dodržení bohatého osevního postupu. Pro zbylou část Farmou A obdělávaných polí platí nutnost setrvání v rámci firmy z důvodu střídání plodin v osevním postupu a umožnění delšího časového rozestupu při pěstování brambor a cibule na jednotlivých polích (jedná se o velmi náročné plodiny pro pole). Celý proces transformace části Farmy A do EZ je odhadován na 7 let, po dobu dvou let bude již zmíněných 50 ha v PO, po další 3 roky bude vyhodnocována ekonomika pěstování v EZ, v případě potvrzení hypotézy o ekonomické výhodnosti v praxi by následně po splnění 5letého závazku bylo přidáno a převedeno zbylých 400 ha do nově vzniklé firmy opět v režimu PO.

Důvod vypracování této bakalářské práce je z části pragmatický, autor je již delší dobu součástí jednoho ze zkoumaných podniků, a proto vnímá problematickou situaci, která v zemědělství nastává. V průběhu let dochází ke zvyšování nákladů vynakládaných na pěstování plodin a veškerých okolních činností v zemědělských podnicích, tento jev je do jisté míry způsoben inflací a s ní spojeným zvyšováním cen, naproti tomu výkupní ceny zemědělských produktů tuto situaci nereflektují. V případě pšenice ozimé nedošlo za posledních 10 let k žádnému výraznému nárůstu výkupních cen, to je mimo jiné způsobeno obchodováním pšenice na světové burze, kdy plocha, na které se pšenice pěstuje, se neustále zvyšuje, nedochází tedy k nedostatku nabídky a cena výrazně neroste. Evropští zemědělci se v důsledku tohoto jevu stále více stávají závislí na dotačních podporách, jejich náklady totiž často převyšují náklady zemědělců v jiných zemích světa a dotace se stávají kompenzací této nevýhody. Zároveň se zemědělci jako logicky uvažující podnikatelé snaží najít způsob, jak opět navýšit svůj zisk při zvyšujících se nákladech.

V této práci bylo prokázáno, že přechod podniku (nebo jeho části) do EZ je jedním z možných řešení. Nevýhodou tohoto řešení ovšem může být snižující se výkupní cena biopšenice doplněná o předpoklad dalšího propadu cen vyjádřený majitelem biofarmy a pracovníkem společnosti zabývající se obchodem s biokomoditami. Pravdivost tohoto předpokladu bude potvrzena nebo vyvrácena až časem, kdy je možné, že cena se po určitém propadu ustálí a stále budou zemědělci v EZ dosahovat vyšší ekonomické efektivnosti než konvenčně hospodařící farmy, nebo zda se ceny propadnou na takovou úroveň, kdy bude zisk v EZ stejně vysoký nebo dokonce nižší než v konvenčním zemědělství. Pokud by ovšem nastala situace výrazného propadu ziskovosti EZ, je pravděpodobné, že bude kompenzována vyššími dotacemi a podporami. To lze potvrdit

vyššími ambicemi pro podporu inovací, technologií, a především ochrany životního prostředí v novém programovém období SZP v rámci dotačních podpor EU.

Závěrem této práce by se autor rád věnoval celkové problematice dotačních podpor v rámci zemědělství. Často je možné se setkat s kritickými hlasy, které nepodporují dotování zemědělských podniků nebo navrhují snížení částky, která je z rozpočtu EU a národních rozpočtů vynakládána. Výrazný vliv dotací na zemědělské podniky byl potvrzen i v této práci, otázkou však je, zdali je tento jev špatný nebo ne. Jistě je možné říct, že státy, které své zemědělce dotují v rámci národních dotací více, dané zemědělce minimálně na evropském trhu zvýhodňují. Je nutné se ovšem na národní podpory dívat i z aspektu různé výše nákladů v jednotlivých zemích, příkladem lze uvést následující, je nezpochybnitelné, že německý zemědělec má vyšší náklady na zaměstnance než zemědělec český, je tedy pochopitelné, že německý stát bude mít tendenci svému zemědělcovi tuto skutečnost nějakým způsobem kompenzovat. Fungující zemědělství totiž patří mezi velmi důležité složky státu, nejenže zajišťuje jednu ze základních lidských potřeb, potravu. Dalšími externalitami zemědělství jsou: péče o kulturní krajinu, ochrana životního prostředí a rozvoj a udržení venkova. Podstatou správně nastavených dotací by tedy primárně měla být motivace zemědělců k provádění veškerých opatření, která v rámci jejich činnosti pozitivní externality způsobují. To už se však netýká pouze národních dotací, ale především dotací ze SZP. Zemědělství nemůže dosahovat vyšších výnosů, půda má své limity, a proto jsou dotace tak důležité, dotace mohou ovlivnit soustředění zemědělců ne pouze na výnos, ale na lepší péči o půdu a okolní krajinu, lze je brát jako kompenzaci veškerých pozitivních externalit, které zemědělství společnosti zajišťuje. Z ekonomického pohledu se jistě jedná o narušování trhu, to nelze zpochybnit, pozitivní přínosy, které dotace mohou zemědělcům, respektive celé společnosti přinést, jsou ale také velmi výrazné. Konkrétně například program Mladý zemědělec, který se snaží finančně motivovat a pomoci mladým začínajícím zemědělcům a tím podpořit vstup mladých podnikatelů do tohoto oboru. Nelze tedy tvrdit, že dotace jsou jednoznačně špatné nebo dobré, jejich důvod nebo pozitivní efekt byl již zmíněn. Nejdůležitějším aspektem u dotací je jejich nastavení, konkrétně k jakým činnostem budou zemědělce motivovat, zde již kritika na místě je, protože jejich nastavení často není ideální. Snahou při vytváření nové SZP je kromě cíle vyššího zaměření na ochranu životního prostředí také zastropování výše vyplácených přímých plateb, tato změna je zásadní a pozitivní, pro správné hospodaření a s ním spojené již zmíněné externality je velmi důležité, aby měl zemědělec k půdě vztah.

Autor předpokládá, že mnohem silnější vztah k půdě bude mít menší zemědělec nebo farma oproti velkému podniku, proto lze tento nový cíl SZP považovat za velmi prospěšný.

8 Seznam použitých zdrojů

8.1 Tištěné zdroje

1. BARÁKOVÁ, Blanka. *Financování společné zemědělské politiky Evropské unie se zaměřením na Českou republiku: monografie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2010. ISBN 978-80-7372-657-7.
2. BEČVÁŘOVÁ, Věra a ZDRÁHAL Ivo. *Zemědělská politika a obchod*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013. ISBN 978-80-7375-761-8.
3. BŘEZINOVÁ, Hana, 2017. *Rozumíme účetní závěrce podnikatelů*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer. Účetnictví (Wolters Kluwer). ISBN 978-80-7552-603-8.
4. EYHORN, Frank, 2007. *Organic Farming for Sustainable Livelihoods in Developing Countries?: The Case of Cotton in India*. Zurich: Verlag der Fachvereine Hochschulverlag. ISBN 9783728131119.
5. GRÜNWARD, Rolf, HOLEČKOVÁ Jaroslava a MATOUŠEK Libor. *Finanční analýza a plánování podniku: metody, ukazatele, využití v praxi*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2007. Finanční řízení. ISBN 978-80-86929-26-2.
6. HOLEC, Josef a POLÁKOVÁ Jana. *Zemědělství a potraviny*. Praha: Profi Press, 2019. ISBN 978-80-86726-98-4.
7. KNÁPKOVÁ, Adriana, PAVELKOVÁ Drahomíra, REMEŠ Daniel a ŠTEKER Karel. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0563-2.
8. KONEČNÝ, Martin, KOTECKÝ Vojtěch a MATOUŠEK Libor. *Ekologické dopady Společné zemědělské politiky a vstupu do EU v českém zemědělství: metody, ukazatele, využití v praxi*. 6. aktualizované vydání. Brno: Hnutí Duha, 2004. Finanční řízení. ISBN 80-868-3407-7.

9. KÖNIG, Petr a LACINA Lubor. *Rozpočet a politiky Evropské unie*. Praha: C.H. Beck, 2004. Beckova edice ekonomie. ISBN 80-717-9846-0.
10. KRČOVÁ, Soňa, PAVELKOVÁ Drahomíra, REMEŠ Daniel a ŠTEKER Karel. *Náklady a kalkulace: komplexní průvodce s příklady*. 3. kompletně aktualizované vydání. Ostrava: Vysoká škola podnikání, 2007. Prosperita firmy. ISBN 978-80-86764-69-6.
11. LEE, Alice C., John C. LEE a Cheng F. LEE, 2009. *Financial Analysis, Planning & Forecasting: Theory and Application*. 2nd edition. Singapore: World Scientific Publishing Co. Pte. ISBN 9789812706089.
12. PEŠKOVÁ, Radka, JINDŘICHOVSKÁ Irena a MATOUŠEK Libor. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2012. Finanční řízení. ISBN 978-80-86730-89-9.
13. RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 6. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. Finanční řízení. ISBN 978-80-271-2028-4.
14. SEDLÁČEK, Jaroslav, HOLEČKOVÁ Jaroslava a MATOUŠEK Libor. *Finanční analýza podniku: metody, ukazatele, využití v praxi*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2007. Praxe manažera (Computer Press). ISBN 978-80-251-1830-6.
15. STROUHAL, Jiří. *Finanční řízení firmy v příkladech: [co odhalí finanční analýza: kdy je investice výhodná]*. Brno: Computer Press, 2006. Finance (Computer Press). ISBN 80-251-0913-5.
16. ŠARAPATKA, Bořivoj a URBAN Jiří. *Ekologické zemědělství: učebnice pro školy i praxi II. Díl*. Šumperk: PRO-BIO, 2005. ISBN 80-903-5830-6.
17. TAJI, Acram a John REGANOLD. *Organic Agriculture: A Global Perspective*. Wallingford: CABI Publishing, 2006. ISBN 978-1-845931-69-8.

18. URBAN Jiří a ŠARAPATKA Bořivoj. *Ekologické zemědělství: učebnice pro školy i praxi*. Praha: MŽP, 2003. ISBN 80-721-2274-6.

8.2 Elektronické zdroje

19. AGROSERVER, 2020. Konvenční zemědělství. *Agroserver.cz* [online]. 2020 [cit. 2020-10-13]. Dostupné z: https://www.agroserver.cz/zemedelstvi_v_kostce/druhy-zemedelstvi/konvencni

20. BYDŽOVSKÁ, Marie. *Zemědělství. Euroskop* [online]. 2018 [cit. 2020-3-30]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8924/sekce/zemedelstvi/>

21. CMSZP, 2019. Sazby přímých plateb pro rok 2019. *Cmszp.cz* [online]. 18.10.2019 [cit. 2020-11-23]. Dostupné z: <http://cmszp.cz/mze/2019/sazby-primych-plateb-pro-rok-2019/>

22. CZSO, 2020. Průměrné ceny zemědělských výrobků. *Czso* [online]. 2020 [cit. 2021-01-18]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=CEN02AA&z=T&f=TABULKA&katalog=31785&evo=v874_!_CEN02AA-R_1#w=

23. DVORSKÝ, Jan a URBAN Jiří. *Základy ekologického zemědělství: podle nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a nařízení Komise (ES) č. 889/2008 s příklady* [online]. 2. aktualizované vydání. Brno: ÚKZÚZ, 2014 [cit. 2020-10-13]. ISBN 978-80-7401-098-9. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/410563/EKO_zemedelstvi_2014.pdf

24. EAGRI-1, 2019. *Ekologické zemědělství v České republice: ročenka 2018* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství České republiky, 2019 [cit. 2020-10-09]. ISBN 978-80-7434-536-4. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/643739/Rocenka_ekologickeho_zemedelstvi_2018_WEB.pdf

25. EAGRI-2, 2020. Ekologické zemědělství. *Eagri.cz* [online]. 2020 [cit. 2020-10-10]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/>
26. EAGRI-3, 2020. Ekologické zemědělství. *Eagri.cz* [online]. 2020 [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/opatreni/m11-ekologicke-zemedelstvi-ez/>
27. EAGRI-4, 2020. *Metodika k provádění nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství pro rok 2020* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2020 [cit. 2020-10-28]. ISBN 978-80-7434-546-3. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/648375/Metodika_EZ_stare.pdf
28. EAGRI-5, 2017. Registrace osoby podnikající v ekologickém zemědělství. *Eagri.cz* [online]. 2017 [cit. 2020-11-06]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/zivotni-situace/registrace-osoby-podnikajici-v.html>
29. EAGRI-6, 2019. *Metodika k provádění nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství pro rok 2019* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2019 [cit. 2020-11-06]. ISBN 978-80-7434-493-0. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/619944/metodika_76_EZ_web.pdf
30. EAGRI-7, 2020. Middle One s.r.o. *Eagri.cz* [online]. 2020 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/Detail.aspx?guid=6B60CEECD3094BD1E053821411AC0597&stamp=637390334397579062>
31. EDOTACE, 2018. Společná zemědělská politika po roce 2020. *Edotace.cz* [online]. 2018 [cit. 2020-11-06]. Dostupné z: <http://www.edotace.cz/clanky/spolecna-zemedelska-politika-po-roce-2020-modernizace-a-flexibilita>

32. EUROPA-1, 2020. Stručný přehled společné zemědělské politiky. *Europa.eu* [online]. 2020 [cit. 2020-09-23]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_cs#thecapafter2020
33. EUROPA-2, 2020. Budoucnost SZP po roce 2020. *Europa.eu* [online]. 2020 [cit. 2020-11-06]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/cap-future-2020/>
34. EUROPA-3, 2020. Rada pro zemědělství a rybolov. *Europa.eu* [online]. 2020 [cit. 2020-11-06]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/agrifish/2020/10/19-20/>
35. EUROPA-4, 2020. A greener, fairer, and more robust EU farm policy. *Europa.eu* [online]. 23.10.2020 [cit. 2021-01-26]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20201016IPR89542/a-greener-fairer-and-more-robust-eu-farm-policy>
36. KAACK, 2020. Matif wheat. Kaack-terminhandel [online]. 2020 [cit. 2021-01-18]. Dostupné z: <https://www.kaack-terminhandel.de/en/matif-wheat.html>
37. MENDELU, 2020. Kalkulace nákladů. *IS.MENDELU.cz* [online]. 2020 [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=54548;lang=cz
38. POLÁČKOVÁ, Jana a kol. *Metodika kalkulací nákladů a výnosů v zemědělství* [online]. Ústav zemědělské ekonomiky a informací. Praha, 2010 [cit. 2020-11-06]. ISBN 978-80-86671-75-8. Dostupné z: http://www.akcr.cz/data_ak/16/v/MetKalkNaVs2010.pdf
39. SZIF-2, 2019. Směnný kurz pro výpočet dotací 2019. *Szif.cz* [online]. 2019 [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fzpravy%2Ffeafrd%2Fosa2%2F2%2F21%2F211%2F1551683021659.pdf

40. ÚZEI, 2018. Náklady a výnosy vybraných rostlinných a živočišných výrobků. *Uzei.cz* [online]. 2018 [cit. 2020-12-04]. Dostupné z: https://www.uzei.cz/data/usr_001_cz_soubory/200814_naklady2018.pdf

9 Přílohy

Příloha 1-Rozvaha Farma A

Farma A	údaje vyčísleny v celých tisících Kč				
Rozvaha	2015	2016	2017	2018	2019
Aktiva	41 501	42 964	52 068	56 214	57 687
Stálá aktiva			20 817	19 654	11 014
DM	13 960	11 446			
DNM	0	0	0	0	0
DHM	13 960	11 446	20 817	19 654	11 014
Pozemky a stavby	0	213	198	185	831
HMV	13 960	11 446	20 619	19 469	10 183
DFM	0	0	0	0	0
Oběžná aktiva	27 128	29 667	28 882	34 024	43 979
Zásoby	13 349	10 838	9 405	10 714	6 020
Nedokončená výroba a polotovary	13 143	10 838	9 405	10 714	6 020
Pohledávky	5 432	3 728	14 210	4 688	4 679
Krátkodobé pohledávky	5 432	3 728	14 210	4 688	4 679
Pohledávky z obchodních vztahů	0	0	10 406	1 747	2 238
Pohledávky-ostatní	0	0	3 804	2 941	2 441
Stát-daňové pohledávky	1 376	433	2 582	1 569	1 496
Krátkodobé poskytnuté zálohy	31	108	319	266	747
Dohadné účty aktivní	1 274	520	874	1 106	198
KFM	0	0	0	0	0
Peněžní prostředky	8 347	15 101	5 267	18 622	33 280
Peněžní prostředky v pokladně	2 597	2 790	2 529	218	151
Peněžní prostředky na účtech	5 750	12 311	2 738	18 404	33 129
Časové rozliš. aktiv	683	1 851	2 369	2 536	2 694
Náklady příštích období	41	89	131	123	128
Příjmy příštích období	642	1 762	2 238	2 413	2 566
Pasiva	41 501	42 964	52 068	56 214	57 687
Vlastní kapitál	25 529	28 578	31 378	33 717	35 687
Základní kapitál	200	200	200	200	200
Ážio a kap. Fondy	0	0			0
Fondy ze zisku	20	20	20	20	20
Ostatní rezervní fondy	20	20	20	20	20
VH min. let	22 725	25 309	28 358	31 158	33 497
Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta minulých let			28 358	31 158	33 497
Nerozdělený zisk minulých let	26 207	28 791			

Farma A	údaje vyčísleny v celých tisících Kč				
Rozvaha	2015	2016	2017	2018	2019
Neuhrazená ztráta minulých let	-3 482	-3 482			
VH běžného účetního období	2 584	3 049	2 800	2 339	1 970
Rozhodnuto o zálohách na výplatě podílu na zisku	0	0			
Cizí zdroje	15 972	14 384	20 654	22 488	21 992
Rezervy	0	0			0
Závazky	15 972	14 384	20 654	22 488	21 992
Dlouhodobé závazky	0	0			0
Krátkodobé závazky	15 972	14 384	20 654	22 488	21 992
Závazky z obchodních vztahů	2 324	388	1 680	3 028	1 549
Závazky ostatní	13 648	13 996	18 974	19 460	20 443
Závazky ke společníkům	13 500	13 499	18 499	18 999	20 003
Závazky k zaměstnancům	69	82	105	139	140
Závazky ze sociální zabezpečení a zdravotního pojištění	37	45	47	76	77
Stát-daňové závazky a dotace	10	260	6	11	9
Dohadné účty pasivní	30	108	315	232	210
Jiné závazky	2	2	2	3	4
Časové rozlišení pasiv	0	2	36	9	8
Výdaje příštích období	0	2	36	9	8

(Vlastní zpracování dle Rozvah Farmy A)

Příloha 2-Výkaz zisků a ztrát Farma A

Farma A	údaje vyčísleny v celých tisících Kč				
VZZ	2015	2016	2017	2018	2019
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb	24 265	38 892	38 955	32 400	40 060
Tržby za prodej zboží	0	19	0	0	0
Výkonová spotřeba	27 904	30 138	32 757	31 297	32 507
Náklady vynaložené na prodané zboží	0	16			
Spotřeba materiálu a energie	18 196	20 320	20 310	19 163	19 425
Služby	9 708	9 802	12 447	12 134	13 082
Změna stavu zásob vlastní činnosti	-10 788	2 305	1 433	-1 309	4 694
Aktivace	0	0			
Osobní náklady	1 144	1 459	1 648	1 987	2 711
Mzdové náklady	858	1 089	1 260	1 508	2 025
Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatní náklady	286	370	388	479	686
Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	286	370	388	479	686
Úpravy hodnot v provozní oblasti	7 028	7 166	5 399	4 273	4 882
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	7 028	7 166	5 399	4 273	4 882

Farma A	údaje vyčísleny v celých tisících Kč				
VZZ	2015	2016	2017	2018	2019
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku-trvalé	7 028	7 166	5 399	4 273	4 882
Ostatní provozní výnosy	5 865	8 799	6 780	7 648	7 772
Tržby z prodaného DM	1 450	3 400	1 200	0	1 769
Jiné provozní výnosy	4 415	5 399	5 580	7 648	6 003
Ostatní provozní náklady	1 650	2 876	1 030	894	583
ZC prodaného DM	1 440	2 520			
Daně a poplatky	5	19	12	9	10
Rezervy v provozní oblasti a komplexní náklady příštích období	22	0	-22	0	
Jiné provozní náklady	183	337	1 040	885	573
Provozní VH	3 192	3 766	3 468	2 906	2 455
Výnosy z dlouhodobého finančního majetku-podíly	0	0			
Náklady vynaložené na prodané podíly	0	0			
Výnosy z ostatního DFM	0	0			
Náklady související s ostatním DFM	0	0			
Výnosové úroky a podobné výnosy	0	0			
Úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti	0	0			
Nákladové úroky a podobné náklady	0	0	1	0	
Ostatní finanční výnosy	0	0			
Ostatní finanční náklady	11	14	15	17	21
Finanční výsledek hospodaření	-11	-14	-16	-17	-21
VH před zdaněním	3 181	3 752	3 452	2 889	2 434
Daň z příjmů	597	703	652	550	464
Daň z příjmů splatná	597	703	652	550	464
VH po zdanění	2 584	3 049	2 800	2 339	1 970
VH za účetní období	2 584	3 049	2 800	2 339	1 970
Čistý obrat za účetní období	30 130	47 710	45 735	40 048	47 832

(Vlastní zpracování dle Výkazů zisků a ztrát Farmy A)

Příloha 3-Rozvaha Farma B

Farma B	vyčísleno v haléřích Kč	
Rozvaha	2018	2019
Aktiva	5 259 721,37	3 022 686,33
Stálá aktiva	4 602 951,33	2 543 712,33
DHM	4 602 951,33	2 543 712,33
HMV	4 602 951,33	2 543 712,33
Oběžná aktiva	656 770,04	478 974,00
Pohledávky	24 894,00	138 075,00
Krátkodobé pohledávky	24 894,00	138 075,00

Farma B	vyčísleno v haléřích Kč	
	2018	2019
Rozvaha		
Pohledávky z obchodních vztahů	22 909,00	135 709,00
Pohledávky-ostatní	1 985,00	2 366,00
Stát-daňové pohledávky	1 985,00	2 366,00
Peněžní prostředky	631 876,04	340 899,00
Peněžní prostředky v pokladně	631 637,00	340 899,00
Peněžní prostředky na účtech	239,04	0,00
Pasiva	5 259 721,37	3 022 686,33
Vlastní kapitál	20 315,03	31 118,49
Základní kapitál	50 000,00	50 000,00
VH minulých let	54 557,00	-29 684,97
Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta minulých let	54 557,00	-29 684,97
VH běžného účetního období	-84 241,97	10 803,46
Cizí zdroje	5 239 406,34	2 991 567,84
Závazky	5 239 406,34	2 991 567,84
Dlouhodobé závazky	4 157 940,65	2 263 416,68
Závazky k úvěrovým institucím	4 030 330,76	1 858 887,13
Závazky z obchodních vztahů	71 359,89	288 779,55
Závazky ostatní	56 250,00	115 750,00
Dohadné účty pasivní	56 250,00	56 250,00
Jiné závazky	0,00	59 500,00
Krátkodobé závazky	1 081 465,69	728 151,16
Závazky k úvěrovým institucím	0,00	227,94
Závazky z obchodních vztahů	980 768,69	586 798,22
Závazky ostatní	100 697,00	141 125,00
Závazky k zaměstnancům	16 377,00	0,00
Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	6 300,00	8 250,00
Stát-daňové závazky a dotace	78 020,00	132 875,00

(Vlastní zpracování dle Rozvahy Farmy B)

Příloha 4-Výkaz zisků a ztrát Farma B

Farma B	vyčísleno v haléřích Kč	
	2018	2019
VZZ		
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb	993 456,66	1 226 575,22
Tržby za prodej zboží	0	137 200,00
Výkonová spotřeba	699 289,43	1 032 965,75
Náklady vynaložené na prodané zboží	0	128 300,91
Spotřeba materiálu a energie	126 322,29	469 008,41
Služby	572 967,14	435 656,43

Farma B	vyčísleno v haléřích Kč	
VZZ	2018	2019
Osobní náklady	137 800,00	221 224,00
Mzdové náklady	114 000,00	183 200,00
Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatní náklady	23 800,00	38 024,00
Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	23 800,00	38 024,00
Úpravy hodnot v provozní oblasti	315 561,00	689 239,00
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	315 561,00	689 239,00
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku-trvalé	315 561,00	689 239,00
Ostatní provozní výnosy	523 158,57	2 095 629,55
Tržby z prodaného DM	300 000,00	1 130 454,66
Jiné provozní výnosy	223 158,57	965 174,89
Ostatní provozní náklady	394 687,37	1 315 612,83
ZC prodaného DM	361 462,00	1 195 453,72
Daně a poplatky	6 344,00	24 019,00
Jiné provozní náklady	26 881,37	96 140,11
Provozní VH	-30 722,57	200 363,19
Náklady související s ostatním DFM		
Výnosové úroky a podobné výnosy	0	0,25
Výnosové úroky a podobné výnosy-ovládaná nebo ovládající osoba	0	0,25
Nákladové úroky a podobné náklady	53 519,40	187 279,98
Nákladové úroky a podobné náklady-ovládaná nebo ovládající osoba	53 519,40	187 279,98
Finanční výsledek hospodaření	-53 519,40	-187 279,73
VH před zdaněním	-84 241,97	13 083,46
Daň z příjmů		2 280,00
Daň z příjmů splatná		2 280,00
VH po zdanění	-84 241,97	10 803,46
VH za účetní období	-84 241,97	10 803,46
Čistý obrat za účetní období	1 516 615,23	3 459 405,02

(Vlastní zpracování dle Výkazu zisků a ztrát Farmy B)

Příloha 5-Rozvaha Farma C

Farma C	údaje vyčísleny v celých tisících Kč				
Rozvaha	2015	2016	2017	2018	2019
Aktiva	35 559	33 144	34 911	40 576	43 149
Stálá aktiva				26 384	21 845
DM	23 234	23 338	23 380		
DNM			48	25	2

Farma C	údaje vyčísleny v celých tisících Kč				
Rozvaha	2015	2016	2017	2018	2019
Software			48	25	
DHM	18 234	18 338	17 332	20 359	15 843
Pozemky a stavby	0	554	554	554	
HMV	17 424	17 653	16 337	19 493	
Ostatní DHM	-525	131	341	212	
Dospělá zvířata a jejich skupiny	-525	131	341	212	
Poskytnuté zálohy na DHM a nedokončený DHM	1 335	0	100	100	
Poskytnuté zálohy na DHM	1 335	0			
Nedokončený DHM			100	100	
DFM	5 000	5 000	6 000	6 000	6 000
Podíly-ovládaná nebo ovládající osoba	5 000	5 000	6 000	6 000	
Oběžná aktiva	12 120	9 311	11 168	13 831	21 174
Zásoby	4 302	1 910	797	1 994	3 030
Materiál	1 606	818	67	1 434	
Nedokončená výroba a polotovary	986	278	578	383	
Výrobky	1 710	814	152	177	
Pohledávky	7 511	6 930	10 218	11 649	17 302
Dlouhodobé pohledávky	6 618	5 903	8 289	6 569	6 255
Pohledávky-ostatní	6 618	5 903	8 289	6 569	
Dohadné účty aktivní	2 814	460	315		
Jiné pohledávky	3 804	5 443	7 974	6 569	
Krátkodobé pohledávky	893	1 027	1 929	5 080	11 047
Pohledávky z obchodních vztahů	833	806	1 678	2 414	
Pohledávky-ostatní	60	221	251	2 666	
Stát-daňové pohledávky	43	203	212	2 594	
Krátkodobé poskytnuté zálohy	17	18	39	71	
KFM	0	0			
Peněžní prostředky	307	471	153	188	842
Peněžní prostředky v pokladně	187	456	140	60	
Peněžní prostředky na účtech	120	15	13	128	
Časové rozlišení aktiv	205	495	363	361	
Náklady příštích období	205	495	363	361	130
Příjmy příštích období	0	0			
Pasiva	35 559	33 144	34 911	40 576	43 149
Vlastní kapitál	5 769	8 116	10 309	11 164	11 191
Základní kapitál	102	102	102	102	102
Ážio a kap. Fondy	0	0			
Fondy ze zisku	0	0			
Ostatní rezervní fondy	0	0			

Farma C	údaje vyčísleny v celých tisících Kč				
Rozvaha	2015	2016	2017	2018	2019
VH minulých let	4 921	5 667	8 014	9 597	11 062
Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta minulých let				10 207	
Jiný VH minulých let				-610	
Nerozdělený zisk minulých let	4 921	5 667	8 014		
Neuhrazená ztráta minulých let	0	0			
VH běžného účetního období	746	2 347	2 193	1 465	27
Rozhodnuto o zálohách na výplatě podílu na zisku	0	0			
Cizí zdroje	29 790	24 608	24 577	29 412	31 958
Rezervy	32	32			
Rezervy podle zvláštních právních předpisů	32	32			
Závazky	29 758	24 576	24 577	29 412	31 958
Dlouhodobé závazky	20 357	18 765	16 915	18 576	23 133
Závazky k úvěrovým institucím	15 021	11 357	9 564	12 702	
Závazky z obchodních vztahů	1 031	1 431	2 804		
Závazky ostatní	4 305	5 977	4 547	5 874	
Dohadné účty pasivní		2 548	30	717	
Jiné závazky		3 429	4 517	5 157	
Krátkodobé závazky	9 401	5 811	7 662	10 836	8 825
Závazky k úvěrovým institucím	2 530	2 532	2 532	2 466	
Krátkodobě přijaté zálohy	660	0	1 111	1 916	
Závazky z obchodních vztahů	5 592	3 082	4 361	6 222	
Závazky ostatní	619	197	-342	232	
Závazky k zaměstnancům	233	224	107	133	
Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního poj.	438	1 171	34	35	
Stát-daňové závazky a dotace	-52	1 198	-483	64	
Časové rozlišení pasiv	0	420	25		
Výdaje příštích období	0	0	0		
Výnosy příštích období	0	420	25		

(Vlastní zpracování dle Rozvah Farmy C)

Příloha 6-Výkaz zisků a ztrát Farma C

Farma C	údaje vyčísleny v celých tisících Kč				
VZZ	2015	2016	2017	2018	2019
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb	23 927	23 667	19 852	11 720	16 027
Tržby za prodej zboží	529	583	1 703		912
Výkonová spotřeba	16 620	16 227	15 484	11 218	15 148
Náklady vynaložené na prodané zboží	86	335	1 506		
Spotřeba materiálu a energie	9 096	9 975	8 507	5 744	7 561

Farma C	údaje vyčísleny v celých tisících Kč				
	2015	2016	2017	2018	2019
VZZ					
Služby	7 438	5 917	5 471	5 474	7 587
Změna stavu zásob vlastní činnosti	1 723	1 604	361	170	-140
Aktivace	-146	-1 402	348	-1 359	-603
Osobní náklady	4 030	4 235	2 049	1 957	2 602
Mzdové náklady	3 040	3 163	1 568	1 644	2 211
Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatní náklady	990	1 072	481	313	391
Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	940	1 053	467	308	384
Ostatní náklady	50	19	14	5	7
Úpravy hodnot v provozní oblasti	3 018	3 183	2 223	2 537	2 596
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	3 018	3 183	2 223	2 532	2 601
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku-trvalé	3 018	3 183	2 223	2 532	2 601
Úpravy hodnot pohledávek				5	-5
Ostatní provozní výnosy	651	626	4 626	5 201	8 197
Tržby z prodaného DM	55	197	1 872	560	2 701
Jiné provozní výnosy	596	429	2 754	4 641	5 496
Ostatní provozní náklady	879	1 054	2 969	358	4 351
ZC prodaného DM	0	360	2 428	104	4 044
Daně a poplatky	51	56	84	57	23
Rezervy v provozní oblasti a komplexní náklady příštích období	0	0	-32	4	
Jiné provozní náklady	828	638	489	197	284
Provozní VH	-1 017	-25	2 747	2 040	1 182
Výnosy z dlouhodobého finančního majetku-podíly	0	0			
Náklady vynaložené na prodané podíly	0	0			
Výnosy z ostatního DFM	0	0			
Náklady související s ostatním DFM	0	0			
Výnosové úroky a podobné výnosy	0	0	166	228	193
Úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti	0	0			
Nákladové úroky a podobné náklady	980	822	565	662	764
Nákladové úroky a podobné náklady-ovládaná nebo ovládající osoba	980	822	565	662	764
Ostatní finanční výnosy	2 893	3 258		21	5
Ostatní finanční náklady	145	66	43	65	144
Finanční výsledek hospodaření	1 768	2 372	-442	-478	-710
VH před zdaněním	751	2 347	2 305	1 562	472
Daň z příjmů	5	0	112	97	445

Farma C	údaje vyčísleny v celých tisících Kč				
VZZ	2015	2016	2017	2018	2019
Daň z příjmů splatná	5	0	112	97	445
VH po zdanění	746	2 347	2 193	1 465	27
VH za účetní období	746	2 347	2 193	1 465	27
Čistý obrat za účetní období	28 000	28 136	26 347	17 170	25 334

(Vlastní zpracování dle Výkazů zisků a ztrát Farmy C)